

1633

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

9547 / Freidin Levi

י"ג תשרי תשמ"ז

**"ויעש להם בתים": מה צריכה להיות השאיפה שלנו בהקמת בתים בישראל?
שיעור בלקוטי שיחות**

**קשיי ההתחלה הם ה'חיסון' שמועיל לרכואת הנפש
שולחן שבת חסידי**

**צריך לשאוף לגדולות, אך להתחיל 'בקטן'
מכתב מבואר**

03

הלימוד מהנהגת רבינו הזקן, שהקדיש את כספי הנדוניה עבור צרכי הרבים בהסכמתה של הרבנית: כאשר ה"געשמאק" בעשיית טובה ליהודי יהיה לא רק מצד הנפש האלוקית, אלא גם מצד הגוף והנפש הבהמית, זה יבוא לביטוי גם בבית • **התועדות עם הרבי**

04

המיילדות מקבלות מהקדוש ברוך הוא מתנה נפלאה, "ויעש להם בתים". אם נבין מהם הבתים הללו, ומדוע דווקא המיילדות זוכות להם, נוכל ללמוד מה צריכה להיות השאיפה שלנו בהקמת בתים בישראל • **שיעור בלקוטי שיחות**

12

"דרך המיצוע הוא הדרך הישר והנכון", כך כותב הרמב"ם, שיום ההילולא שלו חל בכ' טבת. לפניכם לקט מכתבים בהם מורה הרבי כיצד יש לאמץ את 'דרך המיצוע' במגוון נושאים • **מכתב מבואר**

14

מהי עבודת ה' באופן של 'זריעה', כמו גרעין שאין בו טעם? ומדוע דווקא עבודה זו מביאה ל'צמיחה' הגדולה ביותר? – מעלת העבודה באופן של קבלת עול ותמימות • **אור וחיות**

16

מה למד הרבי מאופן פעולת החיסון הרפואי? ומהו ה'דלק' שמאפשר ליהודי להמריא לגובה? – התועלת שבקשיים, והסיבה שהם חלק בלתי נפרד מעבודת ה' • **שולחן שבת חסידי**

בשבת זו אנו מתחילים את ספר 'שמות', ספר הגאולה. הרבי מכוון אותנו להביט גם על פתיחת הספר, השעבוד והגלות הקשה, בתור הכנה וחלק בלתי נפרד מהגאולה.

סיפור הגלות והגאולה ממצרים, הם גם הסיפור של חיינו אנו. הקשיים והניסיונות שאנו חווים בעבודת ה', הם החלק ה'גלותי', המיצר והמעיק. אך עלינו לזכור שזהו חלק בלתי נפרד מתהליך ה'גאולה' וההתקדמות בעבודת ה'.

את הנקודה הזו נלמד במאמר החסידות שהבאנו במדור 'אור וחיות', ואף בתוכן ההתועדות ב'שולחן שבת חסידי', אותו תוכלו לשתף את בני ביתכם בהתועדות שולחן השבת.

שבת זו היא בסמיכות לכ' טבת - יום ההילולא של הרמב"ם וכ"ד טבת - יום ההילולא של אדמו"ר הזקן, בעל התניא והשולחן ערוך.

במדור 'מכתב מבואר' הבאנו לקט מכתבים בהם מורה הרבי כיצד לנהוג בהתאם להוראת הרמב"ם ללכת ב'דרך המיצוע'. ואת המדורים 'התועדות עם הרבי' ו'תמונה מספרת' הקדשנו לענייני כ"ד טבת והלימוד עבורנו מדרכי הנהגתו של אדמו"ר הזקן.

בברכה לגאולה אמיתית ושלמה תיכף ומיד.

למנוי דיגיטלי ל'התקשרות':
chabadisrael.co.il/alonichabad

תמונה מספרת - 13 • עת לדעת - 18 • לוח חב"ד - 32
19 • שניים מקרא - 22 • זמנים ושיעורי השבוע - 32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב
עורך ראשי: שלום בלוי עריכה: הרב יוסף יצחק מרגליות
מ"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
6084000 • 7474-0793 • ISSN • גיליון 1633
לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותורגמו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
צוקוללה"ה נב"מ ז"ע

תסייע לאחרים ברוחב לב, אך בהסכמתה המלאה של האישה

הלימוד מהנהגת רבינו הזקן, שהקדיש את כספי הנדוניה עבור צרכי הרבים בהסכמתה של הרבנית: כאשר ה"געשמאק" בעשיית טובה ליהודי יהיה לא רק מצד הנפש האלוקית, אלא גם מצד הגוף והנפש הבהמית, זה יבוא לביטוי גם בבית

מצד טבע בני אדם מרגישה הבת, האישה, שיש לה שייכות לנדוניה יותר מאשר לחתן, הבעל. וממילא, האישה היא זו שצריכה להצטער יותר כאשר נוטלים את כל הנדוניה ומקדישים אותה עבור אחרים.

כדי לפעול שיהיה זה בהסכמתה המלאה, צריך קודם כל שיהיה "געשמאק" [הנאה פנימית] בעשיית טובה ליהודי (שלכן נותנים עבור זה אפילו את כל כספי הנדוניה...).

ועוד זאת, שלא רק לנפש האלוקית יהיה בכך "געשמאק", והגוף והנפש הבהמית יפעלו בהתאם רק בגלל שמצווים עליהם ומכריחים אותם לעשות זאת. אלא זה צריך להיות בהסכמתם המלאה של הגוף והנפש הבהמית, שגם להם יהיה "געשמאק" בעשיית טובה ליהודי.

וכפי שמבאר אדמו"ר האמצעי בשער התפילה, במעלת אופן העבודה של "בכל מאדך" - שהיצר הרע והנפש הבהמית נעשים 'כולו טוב', שאז גם הרצון והעונג שלהם הוא לעשות בהתאם לרצון הנפש האלוקית.

ועניין זה נמשך אחר כך גם בעולם, בסדר החיים של איש וביתו, שכל העניינים הם בהסכמתה המלאה של עקרת הבית. שאז ישנם חיים מאושרים, ש"שמחה שרויה ביניהם", כיון ש"שכינה שרויה ביניהם".

כי כאשר ההנהגה בתוך הבית היא כפי הראוי, הרי לא זו בלבד שאין הפרעה מצדה של עקרת הבית, ולא רק שישנה הסכמה בלית ברירה, או אפילו הסכמה באופן של 'מהיכי תיתי' [מבלי לייחס לדבר חשיבות] - אלא ההסכמה היא על דרך העניין של "בכל מאדך" האמור, מתוך רצון ו"געשמאק".

וכיוון שזאת היא התביעה והדרישה, ו"אין הקב"ה בא בטרונא עם בריותיו" ו"איני מבקש אלא לפי כוחן", וודאי הדבר שיכולים לקיים זאת.

ברשימות של כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר [הרי"צ] מסופר אודות רבינו הזקן, שכאשר הסכים להצעת השידוך קודם נישואיו, היה זה בתנאי שיעמידו לרשותו את כספי ה"נדוניה" לעשות בהם כחפצו.

מדובר היה בהון רב. עקב רצונם העז של משפחת חותנו שהשידוך יצא לפועל, מחמת היותו של רבינו הזקן מן הגאונים, כבר מאז היותו בן חמש עשרה שנה.

אך רבינו הזקן לקח את כל כספי הנדוניה, והקדיש אותם עבור עשיית טובה לבני ישראל - להלוות ולהעניק מהם ליהודים, כדי שיוכלו לעסוק בעבודת האדמה.

כאשר כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר סיפר וכתב סיפור זה, הוא הוסיף וציין שמסירת כספי הנדוניה על ידי רבינו הזקן הייתה בהסכמתה המלאה של זוגתו הרבנית. וכיוון שזוהו פרט בסיפור שמסופר על ידי מורה דרך בישראל, בוודאי שגם בפרט זה ישנה הוראה להנהגתנו אנו:

ישנם מקרים בהם הבעל מטיל אימה בבית, וכך נשמעים לדבריו. אך מובן, שהנהגה כזו אינה באופן שיש הסכמה מלאה של עקרת הבית, אלא באופן שהיא ממלאת ציווי ופקודה.

התורה "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום". וכפי שפסק הרמב"ם ש"כל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם". והרי "שלום" זהו דווקא כאשר ישנה הסכמה של שני הצדדים.

עבור 'ניצחון' - מספיק רצונם של צד אחד, הצד הגיבור. ללא כל 'נפקא מינה' מהו רצונו של הצד החלש, שהרי ניצחו אותו. אך כדי להשיג "שלום", נדרשת הסכמת שני הצדדים.

וזהו גם תוכן ההוראה מהסיפור האמור, ש"שמץ מנה" יכול להיות אצל כל אחד מישראל:

כיון שהנדוניה באה מבית אבי האישה, הרי

”ויעש להם בתים”

בפרשתנו אנו קוראים על התחלת שעבוד מצרים ועל הגזרה הנוראה שגזר פרעה, להרוג כל זכר שנולד למשפחה מבני ישראל.

תחילה חושב פרעה ללכת בדרך הפשוטה והקלה, ומצווה על המיילדות העבריות להיות אחראיות על הפשע ולהרוג כל תינוק עם לידתו.

התורה נוקבת בשמן של המיילדות, שפרה ופועה, אך חז”ל מגלים לנו כי אלה שמות הכינוי המקצועיים של שתי דמויות מיוחדות בעם ישראל: יוכבד אשת עמרם, העתידה להיות אימו של משה רבינו, ובתה, מרים הנביאה.

אך שתי המיילדות אינן משתפות פעולה. הן מגלות גבורה ומסירות נפש. ”וַתִּירָאן הַמִּיֻּלֶּדֶת אֶת הָאֱלֹהִים, וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵיהֶן מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וַתַּחַיֶּינָן אֶת הַיִּלְדִּים”². לא רק שיוכבד ומרים לא הרגו את התינוקות, חלילה, אלא שהן גם ”החיו” אותם.

יוכבד ומרים הקימו למעשה ’מפעל חסד’, שמטרתו לעודד ילודה בעם ישראל, ולדאוג לילדת ולוולד. הן דאגו לתינוקות למזון ולכל המעטפת מסביב³. וכל זאת, בניגוד גמור לצו המלכותי של פרעה, השליט האכזר וחסר המעצורים - מה שאומר שהן עשו זאת תוך סיכון עצמי גבוה מאד.

התורה ממשיכה ומספרת שעל הפעולה ההרואית הזו, זכו שתי המיילדות לשכר גדול משמיימ⁴:

**וַיִּיטָב אֶל-לֵהִים לְמִיֻּלֶּדֶת, וַיִּרָב הָעָם וַיַּעֲצֻמוּ מְאֹד.
וַיְהִי כִּי יֵרָאוּ הַמִּיֻּלֶּדֶת אֶת הָאֱלֹהִים, וַיַּעַשׂ לָהֶם בָּתִּים.**

התורה מספרת כי השם גמל טובה למיילדות, בכך שהקים להן בתים. מה פירוש הדברים? איזה מין ”בתים” השם בנה למיילדות? - פרשני התורה עוסקים בשאלה הזו, ומציעים לה כמה פירושים שונים. נתמקד כעת בשני הפירושים המקובלים והקרובים ביותר למשמעות הפשוטה של הפסוק.

פירוש אחד מביא רבי אברהם אבן עזרא, בשם אחד מהגאונים הקדמונים:

עָשָׂה לָהֶם בָּתִּים, שֶׁהִסְתִּירָם שָׁם וְלֹא נִמְצְאוּ.

לפי הפירוש הזה הבתים היו, פשוטו כמשמעו, בתים פיזיים. אלו היו מבנים שהשם סידר עבור המיילדות.

1. סוטה, יא. ב.

2. שמות, א. יז.

3. כמפורט בפירושי המדרשים והמפרשים על הפסוק.

4. שמות, כ. כא.

שיעור בלקוטי שיחור

שלושה בתים

המיילדות מקבלות מהקדוש ברוך הוא מתנה נפלאה, ”ויעש להם בתים”. אם נבין מהם הבתים הללו, ומדוע דווקא המיילדות זוכות להם, נוכל ללמוד מה צריכה להיות השאיפה שלנו בהקמת בתים בישראל.

השיחה המלאה – בלקוטי שיחות, חלק כא, שיחה ראשונה לפרשת שמות

**זה נתקיים גם בכל בני ישראל, ואף בטרם
"ותחינה את הילדים" נאמר: "ובני ישראל
פרו [וישרצו וירבו ויעצמו] במאד מאד!"**

אם נשים לב ללשון התורה, נראה שהפסוק מקדים ואומר "וייטב אלוקים למיילדות". כלומר, הפסוק טורח לתת כותרת לשכר הזה - שמדגישה שהשם עשה למיילדות טובה מיוחדת. בלשונו של רש"י: "וייטב למיילדות - מה היא הטובה? ייעש להם בתים".

ומכיוון שהתורה מתארת את ה"בתים" כהטבה מיוחדת שקיבלו המיילדות מאת השם, כשכר על מפעל הצלת הנפשות ועידוד הילודה שהן הקימו ופיתחו, הרי ששני הפירושים שהצגנו קודם - שהבתים הם בתי מסתור או משפחות - אינם מספיקים.

מדוע?

אם ניקח את הפירוש הראשון, שמדובר על בתי מחסה מפני ידו של פרעה, אין כאן שום "הטבה" מיוחדת ויוצאת דופן. הלא הצלה מידי פרעה בעת עשיית המצווה היא הדבר המתבקש ביותר, זה לא תגמול או בונוס מיוחד.

וגם אם נתייחס לפירוש השני, שהמיילדות זכו להעמדת בתים ומשפחות משלהן, גם כאן הקושי אותו קושי. גם בשכר הזה אין הטבה או שכר מיוחדים, שכן את הברכה של הקמת משפחות והולדת ילדים, ואף בשיעורים גבוהים מהרגיל, קיבלו כל בני ישראל במצרים, בלי קשר למה שעשו המיילדות.

כך או כך, איפה ה"וייטב" הגדול לשתי הנשים שעשו הרבה מעבר למצופה מהן ופעלו בסיכון עצמי כדי להציל את עם ישראל ולהקים לו את דור ההמשך?

כוהנים, לויים ומלכים

כנראה שהקושי הזה הוא בדיוק מה שהוביל את רש"י, מפרש התורה הנאמן במיוחד לפשט, להציע פירוש שלישי, שונה ומפתיע (שמקורו במדרש):

ויעש להם בתים - בתי כהנה ולויה ומלכות.

בתוך עם ישראל יש שלוש שושלות מיוחדות, משפחות שזכו למעמד ולתפקיד מיוחד לדורות: הכוהנים - בני שבט לוי, שהתקדשו בקדושה

המיילדות סיכנו את חייהן כשפעלו במחתרת לסכל את פשע ההשמדה של פרעה, ואף לעודד את הילודה אצל בני ישראל - וכדי להגן עליהן, הקדוש ברוך הוא סידר עבורן בתי מסתור שפרעה ושליחיו לא יכולים היו להגיע אליהם ולגלות את המיילדות.

את הפירוש השני מביא החזקוני:

בתים אלו בנים, שבניו של אדם נקראו בית.

בית פירושו גם "משפחה", כמו שאומרים על זוג שמתחתן שהוא "בונה בית בישראל". לפי הפירוש הזה, "ויעש להם בתים" פירושו שבזכות זה שהמיילדות נתנו את עצמן כדי להחיות את דור ההמשך של עם ישראל, הקדוש ברוך הוא דאג שהן עצמן יזכו להקים בתים, לבנות משפחות וללדת ילדים.

אך כפי שמיד נראה, הרבי מסב את תשומת הלב לכך שמשוהו חסר בשני הפירושים גם יחד, ולא הולם לגמרי את גודל הפעולה של המיילדות כפי שהתורה מתארת אותה.

איפה ה"וייטב"?

מה לא מושלם בשני הפירושים? - הבה ונקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

אילו כוונת הכתוב הייתה רק שהקדוש ברוך הוא עשה בעבורן בנינים להגנתן והצלתן - אז [.] לא היה הולם כאן הביטוי "וייטב" - שפירושו טובה ותוספת עניין, ולא רק שליילה, שדבר מה לא יזיק להן.

ועל דרך זה - אילו היה הפירוש כאן שילדו בנים והעמידו משפחות, מה החידוש וה"טובה" שנעשו כאן בעבורן? הרי דבר

א. בטור הארוך שפרו רובו מאוד, עד שהיו אומרים אלו בני שפרה ופועה. אבל בפשט"מ לא מצינו שליוכבד ומרים היו כ"כ הרבה בנים. מהכתוב שהביא הראב"ע שם משמע קצת שכוונתו לא רק לבנים שלהם אלא שיצאו מהם משפחות גדולות וחשובות (וכן פי' בבאר יצחק בראב"ע) (ועד שפי' הרלב"ג: שיצאו מהם מלכים ומנהיגים כטעם כי בית יעשה לך ה' וזה היה הגמול הראוי להם על מה שהיו עושות מעניין החיותם את הילדים כו'). אבל בחזקוני (וכן בטור הארוך) שהביא כתוב הנ"ל ועוד כתובים "והקימותי את בניך אחריך גו' והכניתי את ממלכתו", מפרש בתחלת פירושו: בתים אלו בניו שבניו של אדם נקראו בית. ומסיים: אף כאן נתן להם בנים והולך ומפרש כיצד. ב. שמות א, ז.

הרבי אף מחדד את השאלה דרך השוואה של פירוש רש"י לפירוש אחר שמופיע במדרש. כך נאמר במדרש רבה⁶:

לפי שיראה יוכבד מפני הקדוש ברוך הוא, העמיד ממנה משה.

אם אנחנו מחפשים 'מתנות' ודברים טובים ומיוחדים שהמילדות זכו להן כתמורה לפועלן, לא צריך להרחיק לכת לדורות קדימה, עשרות ומאות שנים. מספיק להסתכל על המשפחה הגרעינית של יוכבד. הלא היא זכתה בזכות הגדולה מכל, להיות אימו של משה רבינו, רבם של כל הנביאים ומי שזכה לקבל מידיה של הקדוש ברוך הוא את התורה ולמסור אותה לעם ישראל.

ובלשונו של הרבי:

לפי פשוטו של מקרא, מתאים שכר זה יותר ל"ויהי כי יראו המיילדות את האלוקים".

כי עניינה של התורה הוא "ויצונו השם לעשות את כל החוקים האלה ליראה את השם אלוקינו". והרי זה שכר הכי נעלה - שעל ידי בנה משה, נתן הקדוש ברוך הוא את התורה לישראל!

הרי המניע הפנימי של שתי המיילדות להתנגד לפרעה ולפעול לפי צו מצפונן היה יראת שמיים. התורה עצמה מעידה על כך: "יראו המיילדות את האלוקים". והשכר ההולם ביותר על יראת שמיים הוא, כמו שמציין המדרש, החיבור לתורה הקדושה, ספר החוקים שכל מהותו הוא עבודת השם ויראת שמו.

ובכל זאת, רש"י מעדיף פירוש אחר. בעיניו, כמפרש הפשט האולטימטיבי, ה"בתים" שהשם הקים עבור המיילדות הם שושלות הכהונה, הלוויה והמלכות.

והשאלה הנשאלת היא: מדוע? למה דווקא המתנות הללו הן אלו שניתנו כשכר על מעשיהן של יוכבד ומרים?

6. שמות רבה, א, טז.

ג. ואתחנן ו, כד.

מיוחדת כמשרתי השם, ועוסקים בעבודות המקדש ובהקרבת הקורבנות בשם כלל ישראל; **הלוויים** - גם הם צאצאי שבט לוי, העומדים לצד הכהנים ואחראים על שאר העבודות בבית המקדש, כמו השירה ושמירת השערים; **והמלכים** - בית דוד, משפחת המלוכה היהודית שמקורה בשבט יהודה, משם קמו מלכי יהודה ומשם עתיד לקום משיח בן דוד.

רש"י גם ממשיך ומבסס את הפירוש, כשהוא יוצר את החיבור בין המילה "בתים" לבין שושלות הכהונה והמלכות. המילה "בתים" מחברת אותנו לפסוק בספר מלכים⁵, המספר כי שלמה המלך בנה בירושלים שני ארמונות מפוארים: בית המקדש הראשון, וארמון המלוכה של שושלת בית דוד - ובמילים האלה: "וַיְהִי מְקָצָה עֶשְׂרִים שָׁנָה, אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה אֶת שְׁנֵי הַבָּתִּים - אֶת בֵּית ה' וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ". ללמדנו שהכהונה והמלכות נחשבים ל"בתים", ואליהם מתכוונת התורה כאן בפירוט השכר שקיבלו המיילדות.

ובכן, בזכות מפעל החסד שהקימו יוכבד ומרים, הן זכו לכך שאותן שלוש משפחות מיוחדות ויוצאות דופן לטובה - יהיו כולן ממשפחתן. אהרן הכהן היה בנה של יוכבד, והוא ובניו נבחרו להיות כוהנים. משה, בנה השני של יוכבד, היה לוי וכך גם ילדיו אחריו. ומרים התחתנה עם כלב בן יפונה משבט יהודה, ודוד המלך הוא צאצא שלהם.

נכון, לפי פירוש רש"י לא מדובר בטובה מיידית, אותה זכו לחוש ולראות המיילדות כבר במצרים, אלא על שכר שהגיע כעבור תקופה ארוכה. הגזרה על השלכת התינוקות ליאור אירעה עשרות שנים לפני יציאת מצרים, בעוד הכהנים והלויים נבחרו לעבוד בבית המקדש לאחר מתן תורה, עשורים אחר כך. שלא לדבר על דוד המלך, שקיבל את תר המלוכה לו ולזרעו מאות שנים לאחר מכן.

אך בכל זאת, רש"י מעדיף את הפירוש הזה, משום שאכן יש בו הטבה מיוחדת ויוצאת דופן, "בתים" שהם בהחלט שכר ראוי על פועלן הראוי לציון של יוכבד ומרים.

אימא של משה

לאחר שהבנו מהי המתנה אותה זכו לקבל יוכבד ומרים על פועלן המופלא, יש מקום לעיין ולהבין מדוע בחר הקדוש ברוך הוא דווקא במתנות אלו כשכר למיילדות.

5. מלכים א, ט, י.

מידה כנגד מידה

נקרא את ההסבר תחילה בלשונו של הרבי:

היתרון שבפירוש "בתי כהונה ולויה ומלכות" - כי הדבר מדגיש ומבאר לא רק את גודל השכר, אלא בעיקר את היותו מידה כנגד מידה, בכל הפרטים, כנגד פרטי המעשה שעשו.

מונח כאן עיקרון-יסוד רעיוני במחשבה היהודית ובעצם המושג של שכר משמיי. העקרון הוא: **מידה כנגד מידה**. המשנה⁷ מנסחת זאת כך: "בְּמִדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד, בָּהּ מוֹדְדִין לוֹ".

כאשר למוכר בחנות יש כלי מדידה של ליטר, ובה הוא מודד ללקוחות שלו את הסחורה, גם הספקים שלו ימדדו את הסחורה שהם מוכרים לו באותו כלי מדידה. כך, אם המוכר ירמה את הלקוחות שלו, הוא יפסיד גם כשימכרו לו; ואם הוא יהיה נדיב והגון ללקוחות שלו, הוא בעצמו ירוויח מזה.

זהו כמובן דימוי, שמגדיר את הדרך שבה הקדוש ברוך הוא 'משלם' לנו על מעשינו, הטובים או השליילים. העקרון הוא פשוט: התגמול הולם בדיוק את המעשה. באותה צורה שבה יהודי מתנהג, כך מתנהגים איתו. הקדוש ברוך הוא 'מודד' לאדם באותה מידה עצמה שבה הוא מודד.

אם נחזור לעניין שבו אנו עוסקים כאן, והוא ה"בתים" שהשם בנה ליוכבד ולמרים - זוהי הסיבה שבגללה רש"י מעדיף את הפירוש של "בתי כהונה, ולויה ומלכות" על פני כל השאר. משום שזה הפירוש שממחיש ומראה יותר מכולם איך השכר הולם בצורה מדויקת את הפעולה.

איפה רואים את הקשר בין הפעולה לבין השכר? - נקרא את ההסבר בלשונו של הרבי:

פעולת המיילדות בהנהגתן "ותחיינה את הילדים" הייתה לא רק שעל ידי זה סייעו להעמדת משפחות בישראל, אלא שמכוח זה הועמד רוב או כל דור יוצאי מצרים, שממנו יצא כל עם ישראל עד סוף כל הדורות.

ומשום כך היה השכר באופן של מידה כנגד מידה.

ובפרטיות: אין זאת שניתנו להן בנים ומשפחות, או שניתנו להן בנים כוהנים, לויים ומלכים. אלא שמהן נבנו "בתי כהונה ולויה ומלכות", בתים מיוחדים שבישראל, עד סוף כל הדורות.

ולכן על פי פשוטו של מקרא מובן, שההטבה והשכר כאן [. . .] הוא בעיקר על [. . .] שבהיותן מיילדות ובהנהגתן "ותחיינה את הילדים" סייעו להעמיד בתים בישראל, ועד ל"כל בית ישראל".

ועל כך בא השכר - לא כל כך במה שיוכבד ילדה בן שעל ידו ניתנה תורה [. . .] שכן דבר זה אינו "בית". כלומר, אין זה דבר שנמשך לזרעו וזרעו זרעו - כי אם דווקא עניין "בתי כהונה ולויה ומלכות".

המפעל שהקימו יוכבד ומרים לא הציל רק ילד אחד, או כמה ילדים, או אלפי ילדים בודדים. זה לא עניין של כמות. יוכבד ומרים למעשה 'הקימו' את עם ישראל כולו. שכן, אילולי פועלן להצלת התינוקות, דבר לא היה מונע מפרעה להכחיד, פשוטו כמשמעו, את עם ישראל, היו לא תהיה.

לעם ישראל קמו הרבה מנהיגים חשובים - כאלו שהעניקו לעם ישראל עידוד וכוחות, כאלו שכתבו ספרים חשובים וחידשו חידושים מופלאים, וכאלו שהפיחו רוח של התחדשות והתעוררות רוחנית. אבל יוכבד ומרים היו מנהיגות וגבורות שכווננו את העם עצמו. הן אלו שבמסירות נפש של ממש הצילו את קיומו של עמנו לנצח. כל מי שחי היום כיהודי, כל מי שכעת קורא את השיחה הזו, נמצא כאן **בזכותן**. שווה לעצור לרגע ולהתבונן בזה.

וכשהשם רוצה לתת שכר על מעשה כזה, הוא לא סתם נותן שכר גדול, מתנה יוצאת מן הכלל. הקדוש ברוך הוא מעניק תגמול "מידה כנגד מידה", משהו שיהלום את הפעולה הגדולה והעצומה הזו. ומהו השכר הזה? שהן זכו להקים בעצמן את שושלות הקדושה והמלוכה של עם ישראל לדורות ולנצח.

ד. כבדאב"ע הנ"ל בפ' הקצר.

ה. ועפ"י מובנת השייכות ל"בתים" - ראה גו"א כאן בפרש"י.

ו. וי"ל שלכן משנה רש"י וכותב "כהונה ולויה" מיוכבד ומלכות ממרים, ולא כבגמ' "כהונה ולויה" אהרן ומושה ומ"ד בתי מלכות דוד גמי ממרים קאת". כי עיקר התוכן והדגשה בהשכר הוא לא לזה שה' להם בנים במעלות מיוחדות כו', כ"א שמהם יצא ענין הכהונה כו' - "בתי כהונה ולויה ומלכות".

משפחה יפה. אין אימא שלא תשמח אם יצמח לה "משה רבינו" קטן בבית, אבל האיחול האמיתי יותר והמתאים יותר, החלום האידיאלי של אימא יהודייה, הוא לעמוד בראש משפחה גדולה ובית הומה ילדים, שולחן שבת מלא, וברכות השנים נכדים מקיר לקיר, שיהיה רועש בבית מרוב תינוקות, שיהיה צפוף מרוב חתנים וכלות. להקים שבט בישראל.

ולכן, כאשר הקדוש ברוך הוא רוצה לברך את יוכבד ומרים בברכה הגדולה ביותר, הוא לא מאחל להם בן אחד, גדול, קדוש וצדיק ככל שיהיה, אלא מאחלת להם "בתים" - שבטים שלמים ונצחיים בעם ישראל.

וכשם שכך הוא במובן הגשמי, כך גם בפן הרוחני: התורה לא מצייגה כשכר את משה רבינו, איש האלוקים שלא קם נביא כמוהו, אלא דווקא את ה"בתים" הרוחניים שיצאו מיוכבד ומרים - ומכאן אנו לומדים מסר נפלא וחד משמעי.

ישנם הורים שחושבים בטעות שאם הורים בעולם מחנכים על קריירה בתחום הספורט או המדע, הרי שהורים יהודיים מחנכים ומגדלים את הילדים להיות ה"שפיץ" של הישיבה, "גדול הדור". אך המסר העולה מסיפורן של המיילדות הוא, שלמרות שכל אחד ואחת מאיתנו שואף שהילד יהיה תלמיד חכם, שיהיה בקי בתורה ובחסידות, לא זה החלום השלם. כי חינוך יהודי איננו חינוך להישגים אישיים, גדולים ככל שיהיו, אלא שאיפה ל"בית", כלומר, חינוך למסירות לטובת כלל ישראל.

הכיתוב המעטר את התמונה של ילד יהודי המתחנך לאורו של הרבי איננו "גם אני רוצה להיות גדול הדור", אלא: "גם אני חייל בצבאות השם!". חייל הוא מי שזונח את המיקוד בהישגיו האישיים, ומתמקד בהוראות המפקד, בניצחון העם.

בוודאי שכל אימא רוצה שהבן שלה יהיה צדיק ותלמיד חכם, אבל לא זה היעד הסופי. הורים יהודיים צריכים לשאוף לכך, ולגדל את ילדיהם על כך, שידעו שהם חלק מעם ישראל, וככאלו יש להם משימה, יש להם תפקיד ואחריות כלפי כל היהודים. ולכן עליהם להיות "חיילים", להאיר באור האמונה, להאהיב את התורה על הבריות, לקדש שם שמיים, ולשם כך לנצל את כל המתנות והתכונות שניתנו להם משמיים.

הרבי חזר על המסר הזה שוב ושוב, וחינך

יוכבד זכתה גם לגדל בביתה את משה רבינו, נותן התורה, הנביא והמנהיג הדגול. אבל לא זה השכר שהיא קיבלה תמורת הפעולה ההרואית שלה. שכן, תפקידו של משה רבינו כמנהיג וכמלמד התורה היה תפקיד שלו כאדם יחיד, לא כמוסד או משפחה לדורות קדימה.

השכר האמיתי שניתן למיילדות הוא "בתי כהונה ולויה ומלכות" - כי אלו הם "בתים" נצחיים, משפחות ששמרו על הזהות שלהן, על תפקידן ועל השפעתן הגדולה על עם ישראל דור אחר דור, עד היום. זאת, בדיוק כמו העם שהן זכו להקים במסירות נפשן, שהוא עם נצחי.

המתנה היהודית

כל סיפור בתורה מסופר לנו כדי ללמד אותנו משהו. הסיפור על השכר שקיבלו המיילדות מלמד אותנו מה המתנה הגדולה ביותר שאפשר לתת להורים יהודיים, ובהתאם - למה אבא ואימא יהודיים צריכים לצפות ולייחל עבור הילדים שלהם.

נקרא את הדברים בלשוננו של הרבי:

מפירוש רש"י הנ"ל יש להפיק הוראה נפלאה:

לכאורה, אומנם אמת הוא שהעניין האמור, שמשה היה זה שניתנה תורה על ידו, אינו שכר "מידה כנגד מידה" בעבור יוכבד [ומרים]. אך סוף כל סוף, הרי זה השכר הגדול ביותר שאפשר לקבל.

ועל כך באה כאן ההדגשה, שיש שכר גדול מזה ונחת גדולה מזו לאם בישראל - בתי כהונה ולויה ומלכות!

השכר והנחת אינם כל כך בזה שיש לה בן שהוא למדן גדול, בקי, חריף וכיוצא בזה, אלא בהעמדת בתים בישראל, בתי כהונה לויה ומלכות, בנים ובני בנים יהודיים, תלמידים ותלמידי תלמידים;

כלומר, סיוע לבני ישראל לבנות בתים יהודיים, על ידי השפעה על כל אחד מילדי ישראל, ועל כולם יחד, שגם הם יישלו חלק בהנהגת הכהונה ולויה ומלכות.

כל אישה יהודייה מייחלת לעצמה להקים

אותנו להיות "שלוחים". להיות יהודים שעוסקים, חושבים ופועלים בטובת הרבים. להשפיע הלאה, להפיץ יהדות, להשתמש בכל הידע והיכולות כדי להאיר עוד ועוד לבבות, להצית עוד ועוד נשמות.

שלושת הבתים

הרבי מוסיף ומפרט כיצד אותם שלושה "בתים" מרכיבים ביחד שלושה פרטים וחלקים שונים בעבודת השם, אליהם אנחנו כהורים צריכים לייחל עבור ילדינו ולאחל להם:

בעבודת השם בכל אחד ואחד מישראל^ח:

עניין הכהונה הוא הפרישות וההבדלה מענייני העולם, דבקות והתחברות לאלוקות^ט - [הכוהנים מבצעים את עבודת הקורבנות והקטורת בבית המקדש, כפי שהדבר מתבטא בכך שאסור לכוהן להיטמא ולצאת לחוץ לארץ וכדומה^י].

הלוי, לעומת זאת, יוצא לחוץ לארץ, ואפילו לבית הקברות. היינו, שעניינו הוא לעמול ולפעול שינוי אפילו ביהודי כזה הנמצא מחוץ לירושלים ומחוץ לארץ ישראל - יהודי שבבחינת "חוץ לארץ" ועד לדרגת "בית הקברות", הפך החיים רחמנא ליצלן - שגם אותו עושה הלוי לאדם חי, ועד שאף הלה "יהיה השם חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים"^י, בדיוק כמו הכוהנים והלויים עצמם.

אולם גם הלוי עודנו קשור אל הכוהנים ולעבודת המקדש, למקום קדוש. וממילא מובן שגם השפעתו אינה כל כך בתוך העולם. המקום שאליו מגיעים הלויים בפעולתם הוא מקום שיש לו שייכות מסוימת למקדש ולקדושה.

ותכלית הכוונה היא לפעול את המלוכה והממשלה של הקדוש ברוך הוא בכל העולם כולו, "בתי מלכות".

השבת, ה"בית" אותו הורי ישראל שואפים לחנך את ילדיהם להקים, בנוי משלוש קומות: "כהונה, לויה ומלכות". קודם כל מתחילים בכהונה, המסמלת את הדבקות האישית בקדוש ברוך הוא וההתעלות בקדושה; אחר כך באה לויה, ההשפעה על הזולת בתוך תחומי הקדושה; עד שבסופו של דבר מגיעים למלכות, הבאת אור היהדות לעולם כולו.

"בית כהונה" מייצג את העבודה הרוחנית האישית של האדם עם עצמו.

הכוהן מצווה להישמר טהור מטומאת מת, ובתקופות קדומות לכוהנים אף היה איסור יציאה מהארץ במשך כל חייהם (ועד היום יש כוהנים שמקפידים להימנע מלצאת מהארץ ללא צורך חיוני). וזאת מפני שהעבודה המוטלת על הכוהנים היא התעסקות בדברים המקודשים ביותר, עבודת המקדש, הקורבנות והקטורת בתוך הקודש פנימה. הם מקודשים בלעדית לקדושה ולטהרה, ולכן אסור להם אפילו לשהות בתחומים שמחוץ לארץ הקודש.

כך גם בחייו של בן הבית היהודי, קודם כל נדרשת להיות דבקות בהשם. הבית מחנך להקפדה על קוצו של יו"ד בשולחן-ערוך, לשקוע בתורה, להתפלל בכוונה ולהוסיף בהידור בקיום המצוות. להיות כוהן להשם, ולא לצאת מחוץ לתחום מרחבי הקדושה.

זו ההתחלה והתנאי לכל ההמשך, כי כדי שיהודי יוכל להיות פנס שמאיר לאחרים, הוא חייב שהסוללה שלו תהיה טעונה. הוא מוכרח להיות מלא וגדוש בערכים ובתכנים אמיתיים, ספוג באור וחום של קדושה ויראת שמיים.

לאחר מכן מגיע השלב השני, **"בית לויה"** - זה השלב שבו כבר מוציאים רגל אחת החוצה, אבל בזהירות רבה, וגם אז ממשיכים להישאר באזורים הקרובים יותר.

הלוי אומנם מתעסק בתחום הקדושה, אך הוא פחות 'מנותק מגע' מהעולם שבחוץ מאשר הכוהן. הלוי רשאי להיטמא למת, ורשאי לצאת לחוץ לארץ.

בחיים של כל אחד מאיתנו זה אומר שגם כאשר אנו נמצאים בבית הכנסת, או גם כאשר אנו עסוקים במצוות, לא נתמקד רק בעצמנו, כי אם נשתדל לבוא במגע עם יהודים אחרים.

זה יכול להיות חבר לכיתה או לספסל בבית הכנסת, שכן בבניין או עמית לעבודה. מישהו

ח. ראה גם לקו"ש ח"ח ע' 4-193. ח"ט ע' 319. וש"נ.

ט. כמודגש בכה"ג (השלימות דמדרי' כהונה) "ויהי ביתו בירושלים ואינו זו משם" (רמב"ם הל' כלי המקדש פ"ה ה"ז). ויתירה מזו מן המקדש לא יצא (אמור כא, יב. וראה רמב"ם שם. הל' ביאת מקדש פ"א ה"י).

י. ר"פ אמור.

יא. רמב"ם הל' אבל פ"ג ה"ג. טושו"ע יו"ד סו"ס שסט.

יב. רמב"ם סוף הל' שמיטה ויובל.

את החיים הגשמיים כדי 'להעלות' את ניצוצות הקדושה, לעשות את כל מעשיו במטרה אחת: להקים לקדוש ברוך הוא "בית" שבו הוא ישכון כאן בעולם הזה.

שלושת ה"בתים" הללו הם, בעומק הדברים, המתנה שניתנה ליוכבד ומרים:

זוהי הנחת האמיתית שיש לאם יהודייה - כאשר היא מעמידה בתים, דורות של ילדי ישראל המתנהגים בבחינת "כהונה לוויה ומלכות".

כאשר ילד יהודי גדל להיות לא רק תלמיד חכם וירא שמיים, אלא גם "שליח" ו"חייל" בצבאות השם; כאשר אימא רואה כיצד הבן שלה מתמקד לא רק בהישגיו האישיים אלא מתמסר למען עם ישראל, להפיץ יהדות, להדליק נשמות אחרות ולהאיר את העולם באור של קדושה - אין נחת רוח גדולה מזו!

שאומנם מסתובב בפנים אך נשמתו קצת זקוקה להארה, שחסר לו בחיבור המלא לנשמתו ולחיי הרוחניים. זוהי שליחותו של הלוי, לתקשר איתו, להאיר את נשמתו ולקרב אותו לאבינו שבשמיים. לקבוע איתו לימוד בחברותא, להדריך אותו בתפילה נכונה, ואם צריך אז לסייע לו להניח תפילין או לבנות סוכה.

אחר כך מגיעה הקומה של **"בית מלוכה"** - השליחות הגדולה להמליך את הקדוש ברוך הוא על העולם כולו. כלומר, לקדש את החומר, להביא את אור התורה והיהדות לכל פינה בעולם.

זוהי שליחותנו להביא את האור והחום של היהדות לכל קצווי תבל, כמו שאומרים בתפילת עלינו לשבח: **"לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שֶׁ-דִּי, וְכָל בְּנֵי בְּשָׂר׃ יִקְרְאוּ בְּשִׁמְךָ"**. גם כאשר יהודי מתעסק בענייני החולין שלו, כשהוא יוצא לעבודה, לקניות או לביילוי - עליו לקדש שם שמיים ולזכור שהוא נמצא כאן בשליחות השם, ולנצל כל רגע וכל מצב כדי לתקן. לאכול לשם שמיים, לחיות

ב"ה

צעירי
אגודת
חב"ד
כל הלב לכל אחד

לפרטים

קהילת המפוצים של עלוני חב"ד

מרחיבים את הפצת המעיינות ומנגישים את העלונים השבועיים לכולם

לבית חב"ד, בית הכנסת, לעסק או למוסד החינוכי
התוכן מתעדכן כל העת, בקטעים רלוונטיים תוכן מרתק ומותאם לקהל היעד

מבצע מיוחד:
לאורך הקדוש:
55% הנחה
לשנה הראשונה

ישראל JEM | 03-3883554 < did.li/JEM-tv > | ירושלים

לחיות עם הרבי - סביב השעון

וידאו מהרבי ברצף בכל שעות היממה

שישן ושמחו בשמחה
גמר משנה תורה

חגיגת סיום הרמב"ם

שלושת מחזורי הלימוד
שלושה פרקים | פרק אחד | ספר המצוות

חמישה עשר בשבט
יום שני | 19:00 בערב

האנגר צעירי חב"ד

מרכז
בב"ד
חב"ד

אירוע סיום הרמב"ם מתקיים ביום היארצייט של
הרב הגאון אברהם יצחק שלוסברג לעילוי נשמתו
גלב"ע ט"ו שבט תשע"ה

בדרך המיצוע

"דרך המיצוע הוא הדרך הישר והנכון", כך מנחה הרמב"ם, שיום ההילולא שלו חל בכ' טבת. לפניכם לקט מכתבים בהם מורה הרבי כיצד יש לאמץ את 'דרך המיצוע' במגוון נושאים

הגישה הנכונה בחינוך הילדים

במענה לשאלתו במכתבו אל"י, בנוגע לגישה הנכונה ביחס אל הילדים, האם ללכת עימם בגישה תקיפה, ביד חזקה וכו', או להפך.

- הרי באופן כללי, ידועה הוראת המורה הגדול (הרמב"ם) בהלכות דיעות - ללכת בדרך המיצוע. כלומר: לנהוג עם הילדים בקו ממוצע, שמשלב תקיפות ורכות במקביל.

אלא שדא עקא [קיימת בעייתיות בכך, והיא] שהרופאים העוסקים בייעוץ בתחום זה בארצות הברית, ובייחוד בהנוגע לילדים, נוקטים בגישה קיצונית ומייעצים דווקא למלאות את רצונם של הילדים עד הקצה [עד הסוף], אלא [ורק]

שלאחרונה התחילו גם הם להרהר ולפקפק בנכונות שיטה זו,

וכיוון שזקוקים הם לעצת הרופאים, מובן שיש להתחשב בדעתם, כדי שלא יזנחו את הטיפול בהם,

אבל מקודם יש להסבירם את הנקודה האמורה, 'לשביל הזהב' הוא דווקא ההילוך בדרך המיצוע, ובפרט כשרואים בשטח תוצאות בלתי רצויות מנקיטת גישת הרכות בלבד,

ולאחרי זה [אחרי שיסבירו להם זאת] יש לעשות כהוראת הרופאים, אבל לא להדר בזה כל כך.

(כרך יט, אגרת ז"ש)

לערך את החתונה 'בהרחבה'?

בעניין אופן עריכת החתונה - אם להרבות מספר הקרואים וכו' [ולקיים את החתונה באופן מהודר ורחב יותר], שאז קשור זה עם כניסה בחובות גדולים, על פי מה שכתב במכתבו אל"י - הרי לדעתי אין כדאי הדבר.

וכבר ידוע פסק הרמב"ם ז"ל בהלכות דיעות פרק ג, אשר הדרך המיצוע הוא הדרך הישר והנכון. וממילא מובן גם בהקשר זה, שיש לנהוג בדרך המיצוע: לא להפריז בהוצאות מחד, אך גם לא לערוך את החתונה בצמצום מאידך.

(כרך י, אגרת ג'צב)

לא להתחיל 'בגדול'

במענה על מכתבו, בו כותב אודות אופן העבודה בהנוגע להפצת ספרים וענייני יראת שמים, החזקת היהדות וכיוצא בזה.

והנה, אף כי צודק הוא שצריכה עבודת הפצה זו להיעשות באופן הכי גדול, ובחוגים הכי רחבים, ואכן צריכים לשאוף שזה יהיה היקף הפעילות,

אבל בנוגע לפועל, לא יהיה זה דבר נכון להתחיל

בתוכנית רחבת היקף. כי ככל דבר חדש שעומד בשלבי התחלה, וכידוע הודעת רז"ל "כל התחלות קשות", הרי כשמתחילים בתוכנית רחבה, ואפילו ממוצעת, הרי גם הקשיים הם בהתאם, וברובא דרובא [ברוב המקרים] נתקלים בקישורים [בקשיים] רבים,

ומטבע הדברים, פועל זה חלישות הדעת, ובמילא עושה זה רושם בלתי רצוי על המתעסקים

המשך בעמוד 19 <<<

בשעה המדיקת

הזקן הסתלק "כחצות שעה י"א", דהיינו, בשעה עשר וחצי בלילה בערך.

כך מתאר הרב יהודה לייב שפירא את ההתוועדות המיוחדת:

"התבוננתי בהכנות לקראת ההתוועדות, והבחנתי במשהו חריג. בדרך כלל, בשעת ההתוועדות, היו מונחים על שולחן הרבי צלחת עוגות וגביע, ועל הרצפה לצדו היה מונח בקבוק יין עטוף בשקית נייר. אך הפעם, לא הונח שם דבר. חשנו, שללא מזון גשמי, ההתוועדות עומדת להיות חוויה עוד יותר רוחנית.

לבסוף, בשעה היעודה, או רגעים ספורים לפני, נכנס הרבי לאולם. פניו היו חיוורות ומבטו רציני. בדרך כלל היה רגיל להתחיל את ההתוועדות באמירת "לחיים!", אולם באותו ערב הוא החל מיד לשאת דברים.

לאחר דברי פתיחה קצרים, הורה הרבי לנגן שניים מעשרת הניגונים המיוחדים לאדמו"ר הזקן - "אבינו מלכנו" והניגון בן ארבע הבבות - ובהמשך החל באמירת מאמר חסידות.

בכל פעם שהרבי אמר מאמר, חשו השומעים שהדברים נמסרים מעולמות עליונים. אך בפעם הזו, חשנו שהרבי מרחף בעולם גבוה יותר לאורך כל ההתוועדות. צורת ישיבתו, התנהגותו, והמראה שלו... הייתה מין תחושה חזקה כזו של רוחניות, כאילו אדמו"ר הזקן בכבודו ובעצמו נוכח שם איתנו. הייתה זו חוויה יוצאת מגדר הרגיל, ויצאנו משם בהתרוממות רוח מיוחדת."

למוחרת בלילה, במוצאי כ"ד טבת, הייתה הפתעה נוספת. הרבי ערך שוב התוועדות!

במהלך ההתוועדות בלילה הראשון ערך הרבי סיום על ספר התניא, ולמוחרת, ערך סיום על השולחן ערוך של אדמו"ר הזקן, ואמר שיחה מיוחדת בקשר לכך. בהמשך, קרא הרבי לכולם לקבל על עצמם להוסיף לאורך השנה הקרובה מאה וחמישים שעות לימוד בתורת אדמו"ר הזקן, וכן לתרום לצדקה סכום בכפולות של מאה וחמישים.

תמונה זו מתעדת רגעים ייחודיים, בהתוועדות מוצאי שבת קודש פרשת שמות, ליל כ"ד טבת - יום ההילולא של אדמו"ר הזקן.

באותה שנה, תשכ"ג, מלאו מאה וחמישים שנה להסתלקותו של אדמו"ר הזקן. דבר שהרבי שם עליו דגש מיוחד לאורך כל השנה.

העיסוק בעניין החל כבר בח"י אלול, יום הולדתו של אדמו"ר הזקן, אז הודיע הרבי לפתע על התוועדות בלתי מתוכננת. באותן שנים היה זה מאורע חריג, שכן בדרך כלל מועד קיומן של ההתוועדויות נקבע ופורסם מראש.

הרבי אמר, כי מאחר שיום ההילולא המאה וחמישים של אדמו"ר הזקן שיחול בכ"ד בטבת הולך וקרר, יש להתחיל להתכונן לקראתו כבר עתה - ביום הולדתו.

הרבי הציע לחלק את שני החיבורים המרכזיים של אדמו"ר הזקן, ספר התניא והשולחן ערוך, בין החסידים, ושכל אחד ייקח על עצמו להשלים את לימוד חלקו עד כ"ד בטבת. בנוסף, ביקש הרבי שכל אחד יתרום לטובת הדפסת שאר ספריו ותורתו של אדמו"ר הזקן.

הרבי שב ודיבר על הנושא הזה גם בהתוועדויות הבאות, כך שלקראת כ"ד טבת אפשר היה להרגיש את המתח והציפייה באוויר.

ההתוועדות לרגל היום הגדול נקבעה מראש למוצאי שבת, בשעה מאוד מסוימת - עשרים וחמש דקות אחרי עשר בלילה. למה דווקא לשעה זו? מאחר שאדמו"ר הצמח צדק כתב שאדמו"ר

ללא טעם // מאמר "הבאים ישרש" – ספר המאמרים תש"ל

מהי עבודת ה' באופן של 'זריעה', כמו גרעין שאין בו טעם? ומדוע דווקא עבודה זו מביאה ל'צמיחה' הגדולה ביותר? – מעלת העבודה באופן של קבלת עול ותמימות

— א —

מדוע דווקא הגלות גורמת ל'פריחה' של עם ישראל?

"הבאים ישרש יעקב, יציץ ופרח ישראל, ומלאו פני תבל תנובה".¹

ומדִּיק בְּזֶה אֲדַמּוּר הַזֶּקֶן (בעל ההלולא דכ"ד טבת)², דְּצָרִיף לְהַבִּין [מהי] הַשִּׁיכוּת דְּבְחִינַת הַשִּׁרְשָׁה לְבִיאת מְצָרִים?

וְלַהֲעִיר, שֶׁהַכֹּנֶה בְּפִשְׁטוֹת הַיָּד, שֶׁעַל יְדֵי גְלוּת מְצָרִים נִתְרַבּוּ יִשְׂרָאֵל מֵאֵד מֵאֵד (שְׁזָהוּ עֲנִין דְּ"יִצִּיץ וּפְרַח יִשְׂרָאֵל", עַל יְדֵי הַהִשְׁרָשָׁה בְּמְצָרִים), אֲבָל אִף עַל פִּי כֵן, הָרִי זֶה גּוֹפֵא דּוֹרֵשׁ בְּאוֹר: מַהוּ הַטֶּעַם שֶׁהֻעֲנֵן דְּ"יִצִּיץ וּפְרַח יִשְׂרָאֵל" נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי גְלוּת מְצָרִים דְּוָקָא?

גַּם צָרִיף לְהַבִּין מַה שֶּׁכְּתוּב "הַבָּאִים יִשְׂרֹשׁ יַעֲקֹב", שֵׁם "יַעֲקֹב" דְּוָקָא [וְלֹא הַשֵּׁם "יִשְׂרָאֵל" (כְּמוֹ בְּהַתְחַלַּת הַפְּרָשָׁה, וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גו')], וְרַק בְּסִיּוּם הַפְּסוּק, בְּעֲנֵן "יִצִּיץ וּפְרַח", דְּוָקָא עַל זְמַן הַגָּאֻלָּה, נֶאֱמַר שֵׁם "יִשְׂרָאֵל", שְׁמָזָה מוֹכֵן, שִׁישׁ עֲלוּי מִיָּחָד בְּ"יַעֲקֹב" דְּוָקָא.

— ב —

על ידי הזריעה, נפעלת צמיחה שהיא 'באין ערוך'

וַיֵּשׁ לְבָאָר תַּחֲלָה עֲנִין הַהִשְׁרָשָׁה ("הַבָּאִים יִשְׂרֹשׁ"), שֶׁהוּא כְּעִנֵּן הַזְרִיעָה, שֶׁעַל יָדָהּ נַעֲשִׂית הַצְמִיחָה ("יִצִּיץ וּפְרַח") בְּאִפְסֵן שְׁבָאִין עֲרֵה.

שֶׁהָרִי רַב מִיְּנֵי זְרִיעָה, הוּא זֶרְעוֹנִי גְּנָה שְׁאִינֵן נֶאֱכָלִין, שֶׁהוּא רַק גֶּרְעִין שְׁאִין בּוֹ שׁוּם טֶעַם (וְרִיחַ) מֵאֲכָל.

וְכִשְׁנֹזַרַע הַגֶּרְעִין בְּאַרְצָה, נִצְמַח מִזֶּה פְּרִי מֵאֲכָל,

הַגֶּם שֶׁלֹּא הָיָה עֵצָם הַגֶּרְעִין בְּחִינַת מֵאֲכָל כָּלָל (מָה) שְׁאִין כֵּן בְּשֹׁר הַפְּרִי שִׁישׁ בּוֹ טֶעַם, אִם יִזְרְעוּ אוֹתוֹ, לֹא יִצְמַח מִזֶּה מֵאוֹמָה).

וְגַם זֶרְעוֹנֵי תְבוּאָה הַנֶּאֱכָלִין, הֵנָּה נוֹסֵף לָכֵן שֶׁעַל יְדֵי הַזְרִיעָה נִתְנוֹסֵף הַתְבוּאָה כְּהֵנָּה וְכֵהֵנָּה כו' (שֶׁעַל יְדֵי זְרִיעַת גֶּרְעִין אֶחָד צוֹמְחִים כְּמָה וְכְמָה גֶּרְעִינִים), הָרִי הַצְמִיחָה הִיא רַק לְאַחֲרֵי שֶׁהִיַּת הַגֶּרְעִין בְּאַרְצָה ג' יָמִים, שֶׁנַּעֲשֶׂה בּוֹ רִקְבוֹן שֶׁנִּתְבַּטֵּל מְצִיאוֹת הַגֶּרְעִין לְגַמְרִי, וְרַק אִזּוֹ יְכוּלָה לְהִיּוֹת הַצְמִיחָה. וְאִם כֵּן הָרִי זֶה עֲנִין שְׁבָאִין עֲרֵה.

וְעַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה בְּאִילָן, שֶׁעַל יְדֵי זְרִיעַת גֶּרְעִין שְׁאִין בּוֹ טֶעַם כָּלָל, צוֹמַח אִילָן גָּדוֹל נוֹשֵׂא פְרוֹת, הָרִי זֶה בְּדַאי עֲנִין שְׁבָאִין עֲרֵה כָּלָל.

— ג —

'זריעה' – קיום מצוות ולימוד תורה ב'קבלת עול'

וְהֵנָּה עֲנִין הַזְרִיעָה יִשְׁנוּ גַם אֲצֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּקְרָאִים "רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ"³, בְּעִבּוּדָתָם בְּקִיּוֹם הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת,

(שֶׁהָרִי כָל מָה שִׁישׁ בְּעוֹלָם הָרִי זֶה מִפְּנֵי שֶׁכֵּן הוּא גַם בְּתוֹרָה, וְכִמְאֹמֶר רַז"ל: "אִסְתַּכֵּל בְּאוֹרֵיתָא וּבִרְאָ עֲלֵמָא").

וְהֵעֲנִין בְּזֶה: שֶׁזְרִיעַת גֶּרְעִין שְׁאִין בּוֹ טֶעַם, עֲנִינּוּ בְּעִבּוּדָה הוּא עֲנִין 'קְבֻלַּת עוֹל', שֶׁהִיא הַעֲבֹדָה בְּתַמִּימוּת.

וּבְכִלְלוֹת הָרִי זֶה הַחֲלּוּק שֶׁבֵּין תּוֹרָה לְמִצְוֹת:

דְּהֵנָּה, תּוֹרָה עֲנִינָה הַכְּנָה וְהַשְׁגָּה, שֶׁלֹּכֵן, אִם הַלְמוּד הוּא בְּאִפְסֵן דְּ"לֹא יָדַע מֵאִי קָאָמֶר" [אִינוּ יוֹדַע מָה הוּא אוֹמֵר] (בְּתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה), אִין יוֹצֵאִין יְדֵי חוֹבֶת לְמוֹד הַתּוֹרָה, וְאִי אִפְשָׁר לְבָרֵךְ

3. ירמיה ב, ג.
4. זהר חלק ב קסא, א.

1. ישעיה כז, ו.
2. תורה אור פרשתנו נג, ג.

מה שאין כן מצוות, שקיימם צריך להיות דוקא מצד קבלת על. וכנסח ברכת המצות, "אשר קדשנו במצותיו וצונו".

ועד שאפלו מצות שמובנים על פי שכל, שנקראים בשם "משפטים", צריך לקיים רק מצד קבלת על, וכמאמר רז"ל⁶: "האומר על קן צפור גיעו רחמיך משתקין אותו", מפני שעושה מדותיו של הקב"ה רחמים, ואין אלא גזרות. והינו, שכאשר קיים המצוה הוא מצד הטעם, אין זה קיום המצוה כראוי, כיון שקיים המצוה צריך להיות רק משום ש"קדשנו במצותיו וצונו", שזהו ענין הקבלת על.

[ובפרטיות יותר, הנה בתורה גופא יש (לא רק ענין ההבנה והשגה, אלא) גם ענין הקבלת על, שהרי למוד התורה צריך להיות ביראת שמים וקבלת על דוקא,

וזהו גם כללות הענין דהקדמת נעשה לנשמע, שעל ידי זה דוקא מגיעים לאמתית ענין התורה (כמו הצמיחה שבאה על ידי זריעת הגרעין שאין בו טעם)].

יעקב – העבודה באופן של עקב

וזהו גם מה שכתוב "ישרש יעקב", "יעקב" דוקא. כי ענין הקבלת על (שעל זה מורה השרשת וזריעת הגרעין שאין בו טעם) ב'ציור אדם' הוא העקב שברגל. שזהו ענינו של "יעקב" – "יוד עקב", כמבאר בתורה אור⁷ (מה שאין כן "ישראל" שענינו הוא "לי ראש").

וכשם שבכללות ענין הזריעה ("ישרש") הנה על ידה דוקא נעשה ענין הצמיחה, כן הוא בנוגע לכללות ענין הירידה למצרים, "הבאים (מצרימה) ישרש יעקב", שעל ידי זה נעשה ענין הצמיחה, "יצץ ופרח ישראל",

וכמו שדוקא על ידי הירידה דגלות מצרים נעשה העלוי דמתן תורה, כמו שכתוב⁸: "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה".

רק בעת ירידת הנשמה למטה מתגלית בה מעלתה

ולהבין בתוספת באור הטעם שדוקא על ידי "ישרש יעקב" מגיעים ל"יצץ ופרח ישראל", יש להקדים המבאר במאמר המתחיל "להבין שרשן של הדברים", שיש שם הסבר עמוק ומתוק במה שכתוב בהתחלת התנאי⁹ בשם הזהר על הפסוק "ויפח באפיו נשמת חיים", "מאן דנפח מתכה נפח [= מי שנופח, נופח מתוכו], מתוכיותו ומפנימיותו", דקאי על נשמות ישראל.

ומבאר שם, [ש]הענין ד"ויפח באפיו", מתכה נפח, נאמר בנוגע לנשמות ישראל דוקא כפי שירדו למטה להתלבש בגוף. כי בשביל הירידה למטה צריך להיות ענין הדלוג בלח גדול כו',

וכפי שמביא המשל על "אור חוזה", שזהו כמו הזורק אבן בלח בפתל, שחוזר האבן והולך אל האדם שזרקו. והליכה זו היא מחמת ההפאה בלח על הפתל, ולפי ערך פח הזריקה כן יהיה ערך פח חזרתו מן הפתל למקורו כו'.

וכמו כן הוא גם בנשמות ישראל, שהענין ד"ויפח באפיו", שהוא בלח חזק ביותר, שבא "מתוכיותו ופנימיותו", הוא דוקא כשהנשמה יורדת למטה להתלבש בגוף גשמי בעולם הזה התחתון שאין תחתון למטה הימנו (שדוקא בו נעשית דירה לו יתברך), ודוקא על ידי זה היא חוזרת אל העצמות [עצמותו ומהותו יתברך, "מתוכיותו ומפנימיותו"] שמשם באה.

על ידי "מצרים" – ההעלמות והסתרים, מגיעים לגאולה

וזהו גם הטעם שהענין ד"יצץ ופרח ישראל" נעשה דוקא על ידי "הבאים ישרש יעקב", שהוא ענין הירידה לגלות מצרים, שנקרא "כור הברזל"¹¹, ועל דרך זה בנוגע לכל המצרים ומעיקים כו', שנקראו על שם מצרים, שזהו ההעלם והסתור שמבחוץ,

וכמו כן גם ההעלם והסתור שמבפנים, מצד

5. הלכות תלמוד תורה לאדה"ז סוף פרק ב.

6. ברכות ג, ב.

7. פרשתנו, שם.

8. שמות ג, ב.

9. מאמרי אדה"ז תקס"ב חלק א, עמוד קכח.

10. פרק ב.

11. על פי ואתחנן ד, ב.

התועודות משפחתית
לשולחן שבת

שולחן שבת חסידי

החיסון

מה למד הרבי מאופן פעולת החיסון הרפואי? ומהו ה'דלק' שמאפשר ליהודי להמריא לגובה? – התועלת שבקשיים, והסיבה שהם חלק בלתי נפרד מעבודת ה'

צרת רבים...

אך למרות זאת, כותב לו הרבי: "הרי ברור הדבר שמה שהודיעתנו תורתנו תורת חיים אשר "עולם הזה ומלאו נקרא עולם הקליפות וסטרא אחרא, ומעשיו קשים ורעים והרשעים גוברים בו" – הוא לא בשביל לגרום לייאוש, או להחליש המרץ, ואפילו לא בשביל להצדיק גרעון בפעולות...

אלא ההודעה האמורה, אחת ממטרותיה [היא] – שלא ייפול לב האדם עליו בהיפגשו בהעלמות והסתרים, ולפעמים גם במלחמה עצומה... כי סוף סוף, הרי תכלית בריאת האדם היא "לשמש את קונו" ועליו לעשות המוטל עליו, וה' הטוב בעיניו יעשה. אלא שהובטחנו שסוף סוף מנצחים במלחמה זו!"

החסידי ר' אלכסנדר זושא בן-נח (בונים), שהיה עוד מתלמידי ישיבת תומכי תמימים ברוסיה, הקים בשנת תש"ב מוסד לנוער בשם 'ביתנו' ברעננה, אותו הוא ניהל בהצלחה יחד עם רעייתו מרת ציפורה במשך 38 שנים.

בתקופה מסוימת, עמדו בפניו קשיים גדולים, ור' אלכסנדר זושא כתב לרבי כי הוא מסופק אם להמשיך בעבודתו החינוכית.

במכתב מכונן, אחד מני עשרות אותם הוא זכה לקבל מהרבי, שולל הרבי את הספק, ומורה לו להמשיך למרות הקשיים. הרבי מציין, כי לפי המכתבים שהוא מקבל, עסקנים רבים כותבים באופן דומה לשלו ומספרים על הקשיים העצומים שבדרכם, כך שזו 'צרת רבים'...

החיסון הרוחני

הוא מפתח חסיונות. שאם חלילה יחזור הנגיף שוב, בצורה בלתי מבוקרת, הגוף יוכל להתמודד ולהילחם עימו, שלא ייכנס וישפיע כלל.

כך גם בבריאות הנשמה: הקשיים שאדם חווה בעבודתו, דורשים ממנו לגלות כוחות פנימיים ועמוקים יותר. אלו הם 'כלי המלחמה' עימם הנפש מתגברת על הקושי.

כאשר יהודי מתגבר על קשיי ההתחלה, הקשיים הסטנדרטיים, שהם יותר בגדר 'קשיים מדומים', הוא מפתח בתוכו חסיונות. הכוחות הפנימיים שהתגלו בו בהתגברות זו, יעמדו לו בעתיד – שגם כאשר יגיעו קשיים משמעותיים יותר, יהיו בידו את 'כלי המלחמה' להתגבר עליהם ולבטלם כליל.

עבודת ה' היא דבר הכרוך בקשיים. זאת עובדה שכולנו פוגשים אותה, מי יותר ומי פחות.

כבר אמרו חז"ל: "כל ההתחלות קשות". כבר מתחילת הדרך, כאשר אנו ניגשים לפעול ולהתעסק בעניין חדש בעבודת ה', אנו נתקלים בקשיים שנערמים בדרכנו. זהו חלק בלתי נפרד מהתהליך.

הסיבה לקשיים אלו, שמופיעים מיד בהתחלה, היא בדומה ל'חיסון' בו משתמשים עבור בריאות הגוף:

בנתינת 'חיסון' מחדירים לגוף נגיף מוחלש, שעזמו יכול הגוף להתמודד בקלות יחסית. הגוף מגייס את כל כוחותיו להתגבר על הנגיף, וכך

הכנה למתן תורה

התמודדות מול קושי – שיעבוד מצרים. כפי שאומר הקב"ה למשה רבינו בפרשתנו: "בהוציא את העם

כבר מתחילת הדרך, כאשר נעשינו לעם בזמן מתן תורה, הייתה מוכרחת להיות לפני כן הכנה של

ממצרים, תעבדון את האלוקים על ההר הזה".

בספרי החסידות מבואר, שבשביל למלא את מה שנאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים "ועבדום ועינו אותם", היה מספיק גם שיעבוד קל יותר. הקשיים העצומים שעמדו בפני בני ישראל בעת גלות מצרים, היו בעיקר כדי להכין אותם למתן תורה.

פיל בחר של מחט

כאשר אנו לומדים תורה ומבינים את הלימוד, זה נראה לנו דבר פשוט ומובן מאליו. אך אם חושבים על כך מעט, זה ממש לא כך.

התורה היא חוכמתו ורצונו של הקב"ה. איך שייך ששכל האדם, הנברא המוגבל, יוכל להכיל את חוכמתו של הבורא הבלתי מוגבל? הרי הבורא והנברא הם ב'אין ערוך' לגמרי זה לזה!

בגמרא נאמר שאפילו בחלום אי אפשר 'לראות' פיל שנכנס בגודלו הסבעי לתוך חור של מחט... ואם בפיל ומחט, ששניהם נבראים מוגבלים, זה לא שייך, איך חוכמת הבורא הבלתי מוגבלת תוכל 'להיכנס' בשכל המוגבל שלנו?

לכן, כדי להתכונן לקבלת התורה, ולפתור את

ואת זאת עלינו לזכור גם בחיינו אנו:

הקב"ה רוצה שאנו נקיים תורה ומצוות. לשם כך הוא ברא אותנו, ולשם כך הוא ברא אף את כל העולם ואת כל מה שמתרחש סביבנו.

יחד עם זאת, הקב"ה מעמיד בפנינו קשיים, מניעות ועיכובים וניסיונות. כי דווקא הם אלו שמכינים אותנו 'לקבל את התורה', כפי שמיד נבין מדוע.

ה'בעיה' הזו, נדרש מאיתנו להתמודד מול קשיים: כדי שהאדם המוגבל יוכל ללמוד תורה, את חוכמתו של הקב"ה שהיא באין ערוך לגמרי אליו, הוא צריך לשם כך 'לשים את עצמו בצד'.

הקשיים שנערמים בדרכנו, דורשים מאיתנו להתמסר לגמרי לה' ולתורתו. בשפת החסידות זה נקרא 'מסירת נפש' - מסירת הרצון. אנו מוסרים ומבטלים את הרצון שלנו, שגם כאשר לנו זה לא מסתדר ונוח, אנו מבצעים את רצון ה'.

בכך, אנו 'מניחים את עצמנו בצד'. היכולות המוגבלות שלנו לא מהוות יותר הפרעה לחיבור שלנו עם התורה, עם חוכמתו של הקב"ה הבלתי מוגבלת.

הדלק לטיסה

שהיהודי לא יאכל "נהמא דכיסופא" [= לחם חנינם] אלא יתייגע בעבודתו, ולשם כך צריך להיות יצר הרע שעמו נלחמים.

אבל אם כן, לא מובן: למה צריך להיות יצר כזה גדול וחזק, ו"כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו"? אלא העניין הוא שכדי שהיצר הטוב יוכל לטוס למרומים, כדי שהנשמה תוכל להעפיל לפסגות, יש צורך בכמות רבה של דלק, קרי: התנגדות רבה יותר מצד היצר הרע. וככל שעוצמת ההתנגדות רבה יותר, כך העלייה למרומים של הנשמה גבוהה יותר. במילים אחרות, ככל שיש לך יצר הרע גדול יותר, כך יש באפשרותך לעלות לדרגה גבוהה יותר.

אבל כאן נשאלת השאלה: מאחר שיש ליהודי יצר הרע כזה גדול, איך אפשר בכלל להתגבר עליו? על כך אומרים שהעצה היא שכאשר סיימת חלק אחד במלחמה עם היצר, עליך 'לזרוק' את החלק הזה, את אותו עניין פרטי שבו ניצחת את היצר, בבחינת "אין לו יצר הרע כי הרגו בתענית", ואזי יהיה לך קל יותר בהמשך העבודה.

בהתוועדות שבת פרשת ויגש בשנת תשכ"ט, למד הרבי מספר הוראות בעבודת ה' מהנחיתה של החללית הראשונה על הירח, שאירעה באותה תקופה.

הרבי תיאר כיצד אחד המכשולים בתכנון הטיסה אל הירח, היה: כדי שכלי טייס כזה גדול וכבד יוכל לעוף, הוא זקוק לכמות עצומה של דלק. אבל כשיטעינו עליו את הכמות הזו של הדלק, יהיה הכלי כבד הרבה יותר, ושוב הוא יהיה זקוק לתוספת כמות של דלק לשם כך, ואם כן - אין לדבר סוף.

הפתרון שנמצא היה שכאשר החללית נוסעת כברת דרך וכבר נעשה שימוש בכמות מסוימת של דלק, ישתחרר באופן אוטומטי חלק מגוף החללית, וכעת היא תיעשה קלה יותר, וממילא לא יהיה עוד צורך בכמות רבה של דלק, וכן הלאה.

מכאן למד הרבי הוראה בעבודת השם:

הרי הקב"ה דורש מהיהודי שיגביר את היצר הטוב על היצר הרע. נשאלת השאלה: לכאורה, היה עדיף שליהודי לא יהיה יצר הרע, ואז הייתה העבודה קלה הרבה יותר? אלא שהקב"ה רוצה

(מבוסס על שיחת שבת פרשת וארא תשכ"ז;

אגרות קודש כרך יא, אגרת ג'תלז; כרך יז, אגרת ו'תצ)

כד טבת

תקע"ג

הסתלקות אדמו"ר הזקן, במוצאי שבת פרשת שמות בשעה עשר וחצי בלילה, בכפר פייענא, בהיותו בן שישים ושבע.

החסידים לא ידעו היכן לטמון את גופו הקדוש של אדמו"ר הזקן, והניחו את הארון על עגלה. העגלון נטש את המושכות והתיר לסוסים את הרצועה, ובאורח פלא הם ניווטו בעצמם את הדרך ועצרו בסמוך לעיר האדיטש, ששכנה במרחק כארבע מאות קילומטרים מהכפר. שם שכן בית עלמין יהודי גדול ומכובד, והחסידים שעשו את כל הדרך הארוכה הזו ברגל כשהם מבוססים בשלג, הבינו כי רצונו של אדמו"ר הזקן להיטמן שם - וכך עשו.

ימים אחדים לפני הסתלקותו אמר אדמו"ר הזקן: "נשבע אני בחיי נפשי, שבכל מקום שיהודי יעבוד את השם מתוך מסירות נפש - אהיה עימו ואעזור לו". ובליל הסתלקותו אמר: "מי שיאחז בידי הדלת שלי (יתחבר אליי), אעשה לו טובה בעולם הזה ובעולם הבא".

עם פטירת אביו, אדמו"ר האמצעי קיבל את הנהגת חסידות חב"ד. מאמריו של אדמו"ר האמצעי היו מוסברים היטב ומשכו אברכים כישורניים מאד לחסידות חב"ד. בתקופתו התרבה מאד מספר החסידים, עד שהוכפל ושולש לעומת מספרם בימי אדמו"ר הזקן. זקני החסידים סיפרו שבשנה הראשונה לנשיאותו של אדמו"ר האמצעי נוספו ברוסיה הלבנה (בלרוס) לבדה חמישה עשר אלף חסידים, ובשנה השנייה הפך מחוז צ'רניגוב כולו (כיום מחוז בצפון אוקראינה, על גבול בלרוס) לחסידי-חב"ד.

תשי"ב

הרבי הורה לתלמידי הישיבות להשתדל ללמוד לפני החתונה את ההלכות הנדרשות על מנת לקבל "סמיכה" להוראת הלכה. לעיתים תכופות, הסביר הרבי, מתעוררות בבית שאלות שונות בהלכה וצריך שיהיה בבית רב שיוכל לפסוק את ההלכה.

כא טבת

תרס"ד

נולדה הרבנית שיינא הורנשטיין, בתו הצעירה של אדמו"ר הרי"צ.

באחד ממכתביו אליה, כתב לה אביה: "אבא [אדמו"ר הרשב"י] אמר עלייך שיש לך חושים עדינים. "חושים עדינים" זהו תואר נכבד ביותר, ובייחוד כשהוא בא מאישיות כזאת".

כב טבת

תרל"ח

נפטר הרב הגאון החסיד רבי לוי יצחק, בנו של הרב הקדוש רבי ברוך שלום, בנו בכורו של אדמו"ר הצמח צדק. שימש כרב בעיירה פודברנקה, ובסוף ימיו התמנה לרב העיר בשינקוביטש.

בשנת תרל"ח חלה מאד, ונסע לקייב לטיפול אצל רופאים מומחים, אך נפטר במיטב שנותיו בגיל ארבעים וארבע ונטמן בקייב.

כג טבת

תרס"ה

נפטר הרב הקדוש רבי לוי יצחק מסירטשין, חתנו של אדמו"ר חיים שניאור זלמן מליאדי, בנו של אדמו"ר הצמח צדק.

רבי לוי יצחק הגיע מוורשה שבפולין, וחותנו סיכם איתו שאחרי החתונה יעבור לגור לידו בליאדי. רבי חיים שניאור זלמן למד עם חתנו את דרך חסידות חב"ד, והחתן שתה בצמא את דבריו והפך לגדול בחסידות ואף לימד חסידות ברבים.

לאחר פטירת חותנו, בשנת תר"מ, נותר רבי לוי יצחק בליאדי למשך כשנתיים, ואחר כך עבר לסירטשין, לשם הגיעו חסידים רבים של חותנו לבקש את עצתו וברכתו. בסוף ימיו חזר לוורשה, שם נפטר ונטמן.

יום שישי

כ טבת

- יום הילולת הרמב"ם. ביום זה יש להתחזק בלימוד הרמב"ם היומי לפי תקנתו של הרבי.¹

יום שלישי

כד טבת

- יום ההסתלקות-הילולא של אדמו"ר הזקן.
- יום זה הוא 'ע'ת רצון' מיוחדת שכל אחד צריך לנצל אותה:
- להוסיף בתורה - בלימוד תורת הנגלה ותורת החסידות. ללמוד לפחות פרק משניות אחד המתחיל באחת מאותיות שמו הקדוש של אדמו"ר הזקן (שניאור זלמן), סעיף אחד בשולחן ערוך אדמו"ר הזקן, פרק אחד בתניא,

1. תורת מנחם - התוועדויות תשמ"ה ח"ב עמ' 1016.

- ונושא מתוך מאמרי החסידות שלו, ומה טוב מ'תורה אור' לפרשת השבוע²;
- להוסיף בעבודת התפילה;
- להוסיף בנתינת צדקה, ומה טוב - עבור פעולות או מוסדות שקשורים במיוחד לאדמו"ר הזקן ועבודת הקודש שלו ושל רבותינו נשיאנו ממלאי מקומו³;
- לערוך התוועדות של שמחה בה יקבלו המתוועדים החלטות טובות בנושאי תורה ומצוות⁴.
- מי שלא הספיק לעשות את הדברים האמורים ביום ההילולא, ישלים זאת בימים הבאים⁵.

2. לקוטי-שיחות חכ"א עמ' 296.

3. לקוטי-שיחות שם עמ' 276, וספר השיחות תשמ"ז ח"א עמ' 270.

4. 'תורת-מנחם - התוועדויות' תשמ"ז ח"ב עמ' 292.

5. ספר-השיחות תשמ"ז עמ' 286 הערה 66.

המקורות מופיעים בפירוט יותר בספר

<<< המשך מעמוד 12

והעובדים, ו"יצא שכרו בהפסדו", כי העבודה פוחתת והולכת.

ובכגון דא [בעניינים כאלו] צריך להתחשב עם האפשרי ולא רק עם הרצוי. וכידוע הדיוק שלומד הבעל שם טוב מן הפסוק, שסדר העבודה מוכרח להתחיל ב"והיה ראשיתך מצער" (ואז דווקא, על ידי התחלה כזו אפשר להגיע להמשך הפסוק) "ואחריתך יְשָׁגָה מאד",

ולכן צריך היה הוועד שנוסד לשם זה, להתחיל בעבודתו מן הקל אל הכבד... ובמשך הזמן, כשיתרגלו חברי הוועד בעבודה זו, העבודה עצמה תראה להם מה שיש לשנות מהאופן שבו התחילו, ואז בקל יהיה זה לשנות [השינוי יתאפשר בקלות],

כיוון שההתחלה לא תהיה באופן גדול ורחב. ולאט לאט ירחיבו העבודה, הן בנוגע לחוגי סוגי האנשים עימם יתעסקו, והן בנוגע להספרים והחברות שיפצו.

והרי כבר ידוע פסק הרמב"ם בהלכות דיעות, שהדרך הממוצע בכגון דא [במקרים כאלו] הוא דרך הישר והטוב.

ולכן, אף שהשעה דורשת, ומוכרח להתעסק בעבודת ההפצה ומבלי לדחותה, הרי לאידך גיסא צריכה להיות ההתחלה באופן ממוצע וכנזכר לעיל.

(כך י, אגרת ג'שסו)

הבו נתחכסם להון דלמא יסגון ויהי ארי יערענא
קרב ויתוספון אף אנון על סנאנא ויגיוחון בנא
קרב ויסקון מן ארעא: י וישימו עליו שרי
מסים למען ענתו בסבלתם ויכן ערי מסכנות
לפרעה את־פתם ואת־רעמסס: וישימו עליו
שרי מסים למען ענתו בסבלתם ויכן ערי מסכנות
לפרעה את־פתם ואת־רעמסס: ומניאו עליהון
שלטונין מבאישיין כדיל לענואהון בפלחנהון
ויבנו קרוי בית אוצרא לפרעה ית פיתום וית
רעמסס: י וכאשר יענו אתו בן ירבה וכן יפרץ
ויקצו מפני בני ישראל: וכאשר יענו אתו בן
ירבה וכן יפרץ ויקצו מפני בני ישראל: וכמא
דמענן להון בן סגן וכן תקפין וצקת למצראי מן
קדם בני ישראל: י ויעבדו מצרים את־בני
ישראל בפרד: ויעבדו מצרים את־בני ישראל
בפרד: ואפלחו מצראי ית בני ישראל בקשיו:
י ומררו את־חיייהם בעבדה קשה בחמר
ובלבנים ובכל־עבדה בשדה את כל־עבדתם
אשר־עבדו בהם בפרד: ומררו את־חיייהם
בעבדה קשה בחמר ובלבנים ובכל־עבדה
בשדה את כל־עבדתם אשר־עבדו בהם בפרד:
ואמריו ית חיהון בפלחנא קשיא בטינא
ובלבנין ובכל פלחנא בחקלא ית כל פלחנהון
דאפלחו בהון בקשיו: י ויאמר מלך מצרים
למולדת העברית אשר שם האחת שפרה ושם
השנית פוגעה: ויאמר מלך מצרים למולדת
העברית אשר שם האחת שפרה ושם השנית
פוגעה: ואמר מלך מצרים לחיטא יהודיטא
דשום חדא שפרה ושום תניטא פוגעה: י ויאמר
בילדכן את־העבריות וראיתן על־האבנים אם־
בן הוא והמתן אתו ואם־בת הוא וחיה: ויאמר
בילדכן את־העבריות וראיתן על־האבנים אם־בן
הוא והמתן אתו ואם־בת הוא וחיה: ואמר פד

א ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את
יעקב איש וביתו באו: ואלה שמות בני ישראל
הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו: ואלין
שמהת בני ישראל דעלו למצרים עם יעקב גבר
ואנש ביתה עלו: ב ראובן שמעון לוי ויהודה:
ראובן שמעון לוי ויהודה: ראובן שמעון לוי
ויהודה: ג יששכר זבולן ובנימן: יששכר זבולן
ובנימן: יששכר זבולן ובנימן: ד דן ונפתלי גר
ואשר: דן ונפתלי גר ואשר: דן ונפתלי גר
ואשר: ה ויהי כל־נפש יצאי ירד־יעקב שבעים
נפש ויוסף היה במצרים: ויהי כל־נפש יצאי
ירד־יעקב שבעים נפש ויוסף היה במצרים: והיה
כל נפש־תא נפקי ירכא דיעקב שבצין נפשו ויוסף
דהיה במצרים: וימת יוסף וכל־אחיו וכל
הדור ההוא: וימת יוסף וכל־אחיו וכל הדור
ההוא: ומית יוסף וכל אחוהי וכל דרא ההוא:
י ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד
מאד ותמלא הארץ אתם: ובני ישראל פרו
וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ
אתם: ובני ישראל נפישו ואחילדו וסגיא
ותקיפו לחדא לחדא ואתמליצת ארעא מנהון: פ
ח ויקם מלך־חדש על־מצרים אשר לא־ידע
את־יוסף: ויקם מלך־חדש על־מצרים אשר לא־
ידע את־יוסף: וקם מלך חדא על מצרים דלא
מקם גזרת יוסף: ט ויאמר אל־עמו הנה עם בני
ישראל רב ועצום ממנו: ויאמר אל־עמו הנה עם
בני ישראל רב ועצום ממנו: ואמר לעמה הא
עמא בני ישראל סגן ותקיפין ממנא: י הבה
נתחכמה לו פן־ירבה והיה כיתקראנה
מלחמה ונוסף גס־הוא על־שנאינו ונלחם־
בנו ועלה מן־הארץ: הבה נתחכמה לו
פן־ירבה והיה כיתקראנה מלחמה ונוסף
גס־הוא על־שנאינו ונלחם־בנו ועלה מן־הארץ:

תהוין מולדן ית יהודיתא ותחזון על מתברא אם
 בר הוא תקטלן יתה ואם ברפא היא ותקמנה:
 ויתיראן המולדת את־האלהים ולא עשו
 כאשר דבר אליהן מלך מצרים ותחזון את־
 הילדים: ויתיראן המולדת את־האלהים ולא עשו
 כאשר דבר אליהן מלך מצרים ותחזון את־
 הילדים: ודחילא חתא מן גדם יי ולא עבדא
 כמא דמליל עמון מלכא דמצרים וקמא ית
 בנאי:

שני יי ויקרא מלך־מצרים למולדת ויאמר להן
 מדוע עשיתן הדבר הזה ותחזון את־הילדים:
 ויקרא מלך־מצרים למולדת ויאמר להן מדוע
 עשיתן הדבר הזה ותחזון את־הילדים: וקרא
 מלכא דמצרים לחתא ואמר להן מה דין
 עבדתין ית פתגמא דדין וקמיתין ית בנאי:
 ויתאמרן המולדת אל־פרעה כי לא כנשים
 המצרית העברית כִּי־חיות הנה בטרם תבוא
 אליהן המולדת וילדו: ויתאמרן המולדת אל־
 פרעה כי לא כנשים המצרית העברית כִּי־חיות
 הנה בטרם תבוא אליהן המולדת וילדו: ואמר
 חתא לפרעה ארי לא כנשיא מצריתא יהודיתא
 ארי חסין אנון עדי לא עלת לותהן חתא
 וילידן: כ ויטב אלהים למולדת וירב העם
 ויעצמו מאד: ויטב אלהים למולדת וירב העם
 ויעצמו מאד: ואוטיב יי לחתא וסגי עמא
 ותקיפו לחדא: כא ויהי כִּי־יראו המולדת את־
 האלהים ויעש להם בתים: ויהי כִּי־יראו
 המולדת את־האלהים ויעש להם בתים: והיה
 כד דחילא חתא מן גדם יי ועבד להון בתין:
 כז ויצו פרעה לכל־עמו לאמר בל־הבן הילוד
 היארה תשליכוהו ובל־הבת תחיון: ויצו פרעה
 לכל־עמו לאמר בל־הבן הילוד היארה תשליכוהו
 ובל־הבת תחיון: ופקיד פרעה לכל עמה למימר
 כל ברא דיתליד ליהודאי בנהרא תרמנה וכל

ברפא תקימון: פ א וילד איש מבית לוי ויקח
 את־בת־לוי: וילד איש מבית לוי ויקח את־בת־
 לוי: ואזל אברא מדבית לוי ונסיב ית בת לוי:
 ז ותהר האשה ותלד בן ותרא אתו כִּי־טוב
 הוא ותצפנהו שלשה ירחים: ותהר האשה
 ותלד בן ותרא אתו כִּי־טוב הוא ותצפנהו שלשה
 ירחים: ועדיא חתא וילידת בר וחזת יתה ארי
 טב הוא ואטמרה תלתא ירחין: ו וילא־יכלה
 עוד הצפינו ותקח־לו תבת גמא ותחמרה
 בחמר ובזפת ותשם בה את־הילד ותשם
 בסוף על־שפת היאר: ו וילא־יכלה עוד הצפינו
 ותקח־לו תבת גמא ותחמרה בחמר ובזפת
 ותשם בה את־הילד ותשם בסוף על־שפת
 היאר: ולא יכולת עוד לאטמרה ונסיבת לה
 תבואת דגומא וספתה בחמרא ובזפתא ושויאת
 בה ית רביא ושוייתה ביצרא על פיך נהרא:
 ח ותתצב אחתו מרחק לדעה מה־יעשה לו:
 ו ותתצב אחתו מרחק לדעה מה־יעשה לו:
 ואתעפדת אחתה מרחיק למידע מה יתעבד לה:
 ט ותרד בת־פרעה לרחץ על־היאר ונערתיה
 הלכת עליד היאר ותרא את־התבה בתוך
 הסוף ותשלח את־אמתה ותקחה: ותרד בת־
 פרעה לרחץ על־היאר ונערתיה הלכת עליד
 היאר ותרא את־התבה בתוך הסוף ותשלח
 את־אמתה ותקחה: ונחתת בת פרעה למסחי על
 נהרא ועולימתהא מהלכן על פיך נהרא וחזת ית
 תבואת בגו יצרא ואושטת ית אמתה ונסבתה:
 י ותפתח ותראהו את־הילד והנה־נער בכה
 ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה:
 ותפתח ותראהו את־הילד והנה־נער בכה
 ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה: ופתחת
 וחזת ית רביא והא עולימא בכי וחסת עלוהי
 ואמרת מבני יהודאי הוא דין: י ויתאמר אחתו
 אל־בת־פרעה האלד וקראתי לך אשה מינקת

מִן הָעֶבְרִית וְתִינֶק לָךְ אֶת־הַיֶּלֶד: וְתֹאמַר אַחֲתוֹ
 אֶל־בֶּת־פְּרָעָה הָאֵלֶּךְ וְקִרְאֵתִי לָךְ אִשָּׁה מִיְּנֻקַּת מִן
 הָעֶבְרִית וְתִינֶק לָךְ אֶת־הַיֶּלֶד: וְאָמַרְתָּ אַחֲתָהּ לְבֵת
 פְּרָעָה הָאִיזִיל וְאֶקְרִי לֶיךָ אֶתְמָא מִיְּנֻקְתָּא מִן
 יְהוּדֵימָא וְתוֹנִיק לֶיךָ יֵת רַבִּיא: ה וְתֹאמַר־לָהּ
 בֶּת־פְּרָעָה לְכִי וְתִלְךְ הָעֵלְמָה וְתִקְרָא אֶת־אִם
 הַיֶּלֶד: וְתֹאמַר־לָהּ בֶּת־פְּרָעָה לְכִי וְתִלְךְ הָעֵלְמָה
 וְתִקְרָא אֶת־אִם הַיֶּלֶד: וְאָמַרְתָּ לָהּ בֵּת פְּרָעָה
 אִיזִילִי וְאֶזְלַת עוֹלְמָתָא וְקִרְתָּ יֵת אִמָּה דְרַבִּיא:
 ט וְתֹאמַר לָהּ בֶּת־פְּרָעָה הִילִיכִי אֶת־הַיֶּלֶד הַזֶּה
 וְהִינֵקְהוּ לִי וְאֲנִי אֶתֶּן אֶת־שְׂכָרְךָ וְתִקַּח הָאִשָּׁה
 הַיֶּלֶד וְתִנְיֻקְהוּ: וְתֹאמַר לָהּ בֶּת־פְּרָעָה הִילִיכִי
 אֶת־הַיֶּלֶד הַזֶּה וְהִינֵקְהוּ לִי וְאֲנִי אֶתֶּן אֶת־שְׂכָרְךָ
 וְתִקַּח הָאִשָּׁה הַיֶּלֶד וְתִנְיֻקְהוּ: וְאָמַרְתָּ לָהּ בֵּת
 פְּרָעָה אוֹבִילִי יֵת רַבִּיא הֵדִין וְאוֹנִיקְהִי לִי וְאֲנִי
 אֶתֶּן יֵת אֶגְרָד וְנִסִּיבַת אֶתְמָא יֵת רַבִּיא וְאוֹנִיקְתָּה:
 י וַיַּגְדֵּל הַיֶּלֶד וְתִבְאָהוּ לְבֶת־פְּרָעָה וַיְחַיֵּלָהּ לְבָן
 וְתִקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וְתֹאמַר כִּי מִן־הַפְּתִיחַ
 מָשִׁיתָהוּ: וַיַּגְדֵּל הַיֶּלֶד וְתִבְאָהוּ לְבֶת־פְּרָעָה וַיְהִי־
 לָהּ לְבָן וְתִקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וְתֹאמַר כִּי מִן־הַפְּתִיחַ
 מָשִׁיתָהוּ: וּרְבָא רַבִּיא וְאִתִּיתָהּ לְבֵת פְּרָעָה וְהָיָה
 לָהּ לְכֹר וְקִרְתָּ שְׁמָהּ מֹשֶׁה וְאָמַרְתָּ אֲרִי מִן מִצְרַיִם
 שָׁחַלְתָּה:

שְׁלִישִׁי יא וַיְהִי א בְּיָמִים הָהֵם וַיַּגְדֵּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא
 אֶל־אֶחָיו וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרִי מִכָּה
 אִישׁ־עֶבְרִי מֵאֶחָיו: וַיְהִי א בְּיָמִים הָהֵם וַיַּגְדֵּל
 מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל־אֶחָיו וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם וַיֵּרָא אִישׁ
 מִצְרִי מִכָּה אִישׁ־עֶבְרִי מֵאֶחָיו: וְהָיָה בְּיוֹמָא
 הָאֲנֹנִי וּרְבָא מֹשֶׁה וְנִפְק לְוֹת אַחֲוָהִי וְחֻזָּא
 בְּפִלְחָנְהוֹן וְחֻזָּא גְבֵר מִצְרִי מַחִי לְגִבֹר יְהוּדִי
 מֵאֶחָוָהִי: יב וַיִּפֶּן כֹּה וְכֹה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ וַיֵּד
 אֶת־הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחּוֹל: וַיִּפֶּן כֹּה וְכֹה וַיֵּרָא
 כִּי אֵין אִישׁ וַיֵּד אֶת־הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחּוֹל:
 וְאֶתְפְּנִי לְכָא וּלְכָא וְחֻזָּא אֲרִי לִית גְּבֵרָא וּמְחָא

יֵת מִצְרָאָה וְטַמְרָה בַּחֲלָא: יג וַיֵּצֵא בְּיוֹם הַשְּׁנִי
 וְהָיָה שְׁנֵי־אֲנָשִׁים עֶבְרִים נְצִים וַיֵּאמְרוּ לְרִשָּׁע
 לָמָּה תַּכָּה רַעְדָּ: וַיֵּצֵא בְּיוֹם הַשְּׁנִי וְהָיָה שְׁנֵי
 אֲנָשִׁים עֶבְרִים נְצִים וַיֵּאמְרוּ לְרִשָּׁע לָמָּה תַּכָּה
 רַעְדָּ: וְנִפְק בְּיוֹמָא תַנְיָנָא וְהָא תַרְיִן גְּבֵרִין
 יְהוּדָאִין נֶצֶן וְאָמַר לְסִיבָא לָמָּה אַתָּה מַחִי לְחַבְרָד:
 יד וַיֵּאמַר מִי שְׂמִי לְאִישׁ שֵׁר וְשִׁפְטָא עָלֵינוּ
 הַלְהַרְגֵנִי אַתָּה אָמַר פֶּאֶשֶׁר הִרְגֵּת אֶת־הַמִּצְרִי
 וַיֵּרָא מֹשֶׁה וַיֵּאמַר אָכֵן נֹדַע הַדְּבָר: וַיֵּאמַר מִי
 שְׂמִי לְאִישׁ שֵׁר וְשִׁפְטָא עָלֵינוּ הַלְהַרְגֵנִי אַתָּה אָמַר
 פֶּאֶשֶׁר הִרְגֵּת אֶת־הַמִּצְרִי וַיֵּרָא מֹשֶׁה וַיֵּאמַר אָכֵן
 נֹדַע הַדְּבָר: וְאָמַר מִן שְׁנֵי לְגִבֹר רַב וְדִין עֲלָנָא
 הַלְמַקְטְלִי אַתָּה אָמַר כְּמָא דְקַטְלָתָא יֵת מִצְרָאָה
 וְדַחִיל מֹשֶׁה וְאָמַר בְּקוּשָׁא אֶתִידַע פְּתַגְמָא:
 טו וַיִּשְׁמַע פְּרָעָה אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה וַיִּבְקֹשׁ לַהֲרֹג
 אֶת־מֹשֶׁה וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פְרָעָה וַיֵּשֶׁב
 בְּאֶרֶץ־מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל־הַבְּאֵר: וַיִּשְׁמַע פְּרָעָה
 אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה וַיִּבְקֹשׁ לַהֲרֹג אֶת־מֹשֶׁה וַיִּבְרַח
 מִפְּנֵי פְרָעָה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ־מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל־
 הַבְּאֵר: וַיִּשְׁמַע פְּרָעָה יֵת פְּתַגְמָא הֵדִין וּבְעָא
 לְמַקְטֵל יֵת מֹשֶׁה וְעֶרַק מֹשֶׁה מִן קֶדֶם פְּרָעָה
 וַיְתִיב בְּאֶרְעָא דְמִדְיָן וַיְתִיב עַל בִּירָא: טז וּלְכַתְּנָה
 מִדִּין שִׁבְעַת בָּנוֹת וְתִבְאָנָה וְתִדְלָנָה וְתִמְלָאנָה
 אֶת־הַרְהָטִים לְהַשְׁקוֹת צֹאן אֲבִיהֶן: וּלְכַתְּנָה מִדִּין
 שִׁבְעַת בָּנוֹת וְתִבְאָנָה וְתִדְלָנָה וְתִמְלָאנָה אֶת־
 הַרְהָטִים לְהַשְׁקוֹת צֹאן אֲבִיהֶן: וּלְרַבָּא דְמִדִּין
 שִׁבְעַת בָּנִין וְאֶתְאָה וּדְלָאָה וּמְלָאָה יֵת רַהֲטִיא
 לְאַשְׁקָאָה עֲנָא דְאֲבִיהֶן: יז וַיִּבְאֹו הָרָעִים
 וַיַּגִּירוּשׁוּם וַיִּקַּם מֹשֶׁה וַיִּזְשַׁעַן וַיִּשְׁק אֶת־צֹאנָם:
 וַיִּבְאֹו הָרָעִים וַיַּגִּירוּשׁוּם וַיִּקַּם מֹשֶׁה וַיִּזְשַׁעַן וַיִּשְׁק
 אֶת־צֹאנָם: וְאִתּוֹ רַעֲיָא וַיִּטְרְדוּנוֹן וַיִּקַּם מֹשֶׁה
 וַיִּפְרָקְנוֹן וְאַשְׁקִי יֵת עֲנָנָן: יח וְתִבְאָנָה אֶל־רַעְוָאֵל
 אֲבִיהֶן וַיֵּאמַר מְדוּעַ מְהֵרַתְּן בָּא הַיּוֹם: וְתִבְאָנָה
 אֶל־רַעְוָאֵל אֲבִיהֶן וַיֵּאמַר מְדוּעַ מְהֵרַתְּן בָּא הַיּוֹם:

וְאַתָּא לֹת רְעוּאֵל אֲבוּהָן וְאָמַר מַה דִּין אוֹחֵיתִין לְמִיתִי יוֹמָא דִּין: י וְתַאמְרוּן אִישׁ מִצְרֵי הִצִּילֵנוּ מִיַּד הָרָעִים וְגַם־דָּלָה דָּלָה לָנוּ וַיִּשָּׁק אֶת־הַצֹּאֵן: וְתַאמְרוּן אִישׁ מִצְרֵי הִצִּילֵנוּ מִיַּד הָרָעִים וְגַם־דָּלָה דָּלָה לָנוּ וַיִּשָּׁק אֶת־הַצֹּאֵן: וְאָמַר גְּבֵרָא מִצְרָא שׁוֹבְנָא מִיַּד רַעִיָּא וְאַף מִדָּלָא דָּלָא לָנָא וְאַשְׁקֵי יָת עָנָא: כ וַיֹּאמֶר אֶל־בְּנֵיהֶן וְאִיו לָמָּה זֶה עֹזְבֶתֶן אֶת־הָאִישׁ קְרָאֵן לוֹ וַיֹּאכֵל לָחֶם: וַיֹּאמֶר אֶל־בְּנֵיהֶן וְאִיו לָמָּה זֶה עֹזְבֶתֶן אֶת־הָאִישׁ קְרָאֵן לוֹ וַיֹּאכֵל לָחֶם: וְאָמַר לְבָנֵתָה וְאֵן הוּא לָמָּה דִּנֵּן שְׂבָקְתִין יָת גְּבֵרָא קֶרֶן לָהּ וְיָכוֹל לְחָמָא: כא וַיֹּאֶל מֹשֶׁה לְשִׁבְתָּ אֶת־הָאִישׁ וַיִּתֵּן אֶת־צַפְרָה בְּתוֹ לְמֹשֶׁה: וַיֹּאֶל מֹשֶׁה לְשִׁבְתָּ אֶת־הָאִישׁ וַיִּתֵּן אֶת־צַפְרָה בְּתוֹ לְמֹשֶׁה: וְצָבִי מֹשֶׁה לְמִיתֵב עִם גְּבֵרָא וַיְהִי יָת צַפְרָה בְּרַתָּה לְמֹשֶׁה: כב וְתִלְדַּךְ בֶּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ גֵּרְשֵׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה: וְתִלְדַּךְ בֶּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ גֵּרְשֵׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה: וַיִּלְדֵת בֶּר וַיִּקְרָא יָת שְׁמָהּ גֵּרְשֵׁם אָרִי אָמַר דִּיר הָיִיתִי בְּאַרְע נִיכְרָאָה: כג וַיְהִי בַּיָּמִים הָרַבִּים הָחֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיֹּאנְחוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִן־הָעֲבָדָה וַיִּזְעְקוּ וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל־הָאֱלֹהִים מִן־הָעֲבָדָה: וַיְהִי בַּיָּמִים הָרַבִּים הָחֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיֹּאנְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן־הָעֲבָדָה וַיִּזְעְקוּ וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל־הָאֱלֹהִים מִן־הָעֲבָדָה: וַהֲוָה בְּיוֹמָיָא סִגְיָאָא הָאֲנָן וּמִית מֶלֶכָא דְּמִצְרַיִם וְתַנְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן פִּלְחָנָא דְּהָוָה קָשִׁי עֲלֵיהוֹן וַיַּעֲקֹוּ וַסְלִיקַת קַבְלָתְהוֹן לְקָדָם יי מִן פִּלְחָנָא: כד וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־בְּרִיתוֹ אֶת־אֲבֹרָהֶם אֶת־יִצְחָק וְאֶת־יַעֲקֹב: וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־בְּרִיתוֹ אֶת־אֲבֹרָהֶם אֶת־יִצְחָק וְאֶת־יַעֲקֹב: וַיִּשְׁמַע קָדָם יי יָת קִימָה דְּעָם אֲבֹרָהֶם דְּעָם קַבְלָתְהוֹן וְדִכְיָר יי יָת קִימָה דְּעָם אֲבֹרָהֶם דְּעָם

יִצְחָק וְדָעָם יַעֲקֹב: כה וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּדַּע אֱלֹהִים: וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּדַּע אֱלֹהִים: וְגַלִּי קָדָם יי שְׁעִבּוּדָא דְּכַנִּי יִשְׂרָאֵל וְאָמַר בְּמִימְרָה לְמַפְרָקְהוֹן יי: ס

רַבִּיעִי א וּמֹשֶׁה הָיָה רָעָה אֶת־צֹאֵן יִתְרוֹ חֲתָנוּ כְּתֵן מִדִּין וַיִּנְהַג אֶת־הַצֹּאֵן אַחֵר הַמְדִּבֵּר וַיָּבֹא אֶל־הָר הָאֱלֹהִים חֲרָבָה: וּמֹשֶׁה הָיָה רָעָה אֶת־צֹאֵן יִתְרוֹ חֲתָנוּ כְּתֵן מִדִּין וַיִּנְהַג אֶת־הַצֹּאֵן אַחֵר הַמְדִּבֵּר וַיָּבֹא אֶל־הָר הָאֱלֹהִים חֲרָבָה: וּמֹשֶׁה הָיָה רַעִי יָת עָנָא דִּיתְרוֹ חֲמוּהִי רַבָּא דְּמִדִּין וְדִבְרַן יָת עָנָא לְבִתְרָא שְׁפֹר רַעִיָּא לְמַדְבָּרָא וְאַתָּא לְטוּרָא דְּאַתְגְּלִי עֲלוּהִי יִקְרָא דִּי לְחוּבָב: כ וַיֵּרָא מֶלֶךְ־אֱלֹהִים יְהוָה אֵלָיו בְּלַבַּת־אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֵּרָא וַהֲוָה הַסֵּנֶה בְּעֵר בָּאֵשׁ וַהֲסֵנָה אֵינְנוּ אֶפְלִ: וַיֵּרָא מֶלֶךְ־אֱלֹהִים יְהוָה אֵלָיו בְּלַבַּת־אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֵּרָא וַהֲוָה הַסֵּנֶה בְּעֵר בָּאֵשׁ וַהֲסֵנָה אֵינְנוּ אֶפְלִ: וְאַתְגְּלִי מֶלֶכָאָא דִּי לָהּ בְּשִׁלְהוּבִית אֲשַׁתָּא מְגוֹ אֲסָנָא וְחִזָּא וְהָא אֲסָנָא בְּעֵר בְּאַשְׁתָּא וְאַסָּנָא לִיתְהוִי מִתְאַכִּיל: ג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְרֶה־נָּא וְאַרְאֶה אֶת־הַמְּרָאָה הַגָּדֹל הַזֶּה מִדּוּעַ לֹא־יִבְעֵר הַסֵּנֶה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְרֶה־נָּא וְאַרְאֶה אֶת־הַמְּרָאָה הַגָּדֹל הַזֶּה מִדּוּעַ לֹא־יִבְעֵר הַסֵּנֶה: וְאָמַר מֹשֶׁה אֶתְפָּנִי כַּעַן וְאַחֲזִי יָת חֲזוֹנָא רַבָּא דִּדִּין מָא דִּין לֹא מִתּוֹקֵד אֲסָנָא: ד וַיֵּרָא יְהוָה כִּי סָר לְרֹאשׁוֹ וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי: וַיֵּרָא יְהוָה כִּי סָר לְרֹאשׁוֹ וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי: וַחֲזָא יי אָרִי אֶתְפָּנִי לְמַחֲזִי וַיִּקְרָא לָהּ יי מְגוֹ אֲסָנָא וְאָמַר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וְאָמַר הָא אָנָּא: ה וַיֹּאמֶר אֶל־תִּתְקַרֵּב הָלֶם שְׁלִי־נַעֲלִיד מַעַל רִגְלִיד כִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדִמַּת־קֹדֶשׁ הוּא: וַיֹּאמֶר אֶל־תִּתְקַרֵּב הָלֶם שְׁלִי־נַעֲלִיד מַעַל רִגְלִיד כִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדִמַּת־קֹדֶשׁ הוּא: וְאָמַר לֹא

תקרב הלכא שרי סינך מעל רגלך ארי אתרא דאת קאים עלוהי אתר קדיש הוא: וַיֹּאמֶר אֱנֹכִי אֱלֹהֵי אֲבִיךָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב וַיִּסְתֵּר מִשְׁהַ פָּנָיו כִּי יָרָא מְהִיט אֱלֹהֵי־אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר אֱנֹכִי אֱלֹהֵי אֲבִיךָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב וַיִּסְתֵּר מִשְׁהַ פָּנָיו כִּי יָרָא מְהִיט אֱלֹהֵי־אֱלֹהִים: וַאֲמַר אָנָּה אֱלֹהָהּ דְּאַבְרָם אֱלֹהָהּ דְּאַבְרָהָם אֱלֹהָהּ דְּיִצְחָק וְאֱלֹהָהּ דְּיַעֲקֹב וּבְכַשְׁנוֹן מִשְׁהַ לְאַפּוּהִי אָרִי דְחִיל מְלֻאסְתְּכֻלָּא בְּצִית יִקְרָא דִּי: וַיֹּאמֶר יְהוָה רְאֵה רְאִיתִי אֶת־עֵינֵי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת־צַעֲקָתָם שְׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נַגְשָׁיו כִּי יִדְעָתִי אֶת־מִכְאֲבוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה רְאֵה רְאִיתִי אֶת־עֵינֵי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת־צַעֲקָתָם שְׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נַגְשָׁיו כִּי יִדְעָתִי אֶת־מִכְאֲבוֹ: וַאֲמַר יְיָ מְגֵלָא גְלִי קֳדָמִי יְת שְׁעִבּוּד עַמִּי דִּי בְּמִצְרַיִם וְיֵת קְבֻלָּתְהוֹן שְׁמִיעַ קֳדָמִי מִן קֳדָם מְפֻלְחִיהוֹן אָרִי גְלִי קֳדָמִי יְת כִּיבִיהוֹן: ה וַאֲרֵד לְהַצִּילוֹ א מִיַּד מִצְרַיִם וְלַהֲעֵלְתוֹ מִן־הָאָרֶץ הַהִוא אֶל־אֶרֶץ טוֹבָה וְרַחֲבָה אֶל־אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדִבְשׁ אֶל־מְקוֹם הַפְּנֻעֵי וְהַחֲתִי וְהָאֹמְרִי וְהַפְּרוֹי וְהַחַוִּי וְהַיְבוֹסִי: וַאֲרֵד לְהַצִּילוֹ א מִיַּד מִצְרַיִם וְלַהֲעֵלְתוֹ מִן־הָאָרֶץ הַהִוא אֶל־אֶרֶץ טוֹבָה וְרַחֲבָה אֶל־אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדִבְשׁ אֶל־מְקוֹם הַפְּנֻעֵי וְהַחֲתִי וְהָאֹמְרִי וְהַפְּרוֹי וְהַחַוִּי וְהַיְבוֹסִי: וְאַתְּגַלִּיתִי לְשִׁזְבוּתְהוֹן מִיַּד דְּמִצְרָאִי וּלְאַסְקוּתְהוֹן מִן אַרְעָא הַהִיא לְאַרְעָא טְבָא וּפְתִיא לְאַרְעָא עֲבָדָא חֶלֶב וְדִבְשׁ לְאַתֵּר כְּנַעֲנִי וְחַתִּי וְאַמּוֹרָאִי וּפְרוֹזִי וְחִזְאִי וַיְבוֹסֵאִי: ט וְעֵתָה הִנֵּה צַעֲקַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלַי וְגַם־רְאִיתִי אֶת־הַלְחֹץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לַחֲצִים אֹתָם: וְעֵתָה הִנֵּה צַעֲקַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלַי וְגַם־רְאִיתִי אֶת־הַלְחֹץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לַחֲצִים אֹתָם: וְכַעַן הָא קְבִילַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲלַת קֳדָמִי וְאַף גְּלִי קֳדָמִי יְת דּוֹחָקָא דִּי מִצְרָאִי דְחָקִין לְהוֹן: י וְעֵתָה

לְכָה וְאַשְׁלַחְךָ אֶל־פְּרָעָה וְהוֹצֵא אֶת־עַמִּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם: וְעֵתָה לְכָה וְאַשְׁלַחְךָ אֶל־פְּרָעָה וְהוֹצֵא אֶת־עַמִּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם: וְכַעַן אֵימָא וְאַשְׁלַחְנָךְ לְוֹת פְּרָעָה וְאַפִּיק יְת עַמִּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם: יא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֱלֹהֵי־אֱלֹהִים מִי אֲנֹכִי כִּי אֵלְךָ אֶל־פְּרָעָה וְכִי אוֹצִיא אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֱלֹהֵי־אֱלֹהִים מִי אֲנֹכִי כִּי אֵלְךָ אֶל־פְּרָעָה וְכִי אוֹצִיא אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם: וַאֲמַר מֹשֶׁה קְדָם יְיָ מִן אָנָּה אָרִי אֲזִיל לְוֹת פְּרָעָה וְאַרִי אִפִּיק יְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם: יב וַיֹּאמֶר כִּי־אֶהְיֶה עִמָּךְ וְהִחֲלֶךְ הָאֹת כִּי אֲנֹכִי שְׁלַחְתִּיךָ בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת־הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבְדוּן אֶת־הָאֱלֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה: וַיֹּאמֶר כִּי־אֶהְיֶה עִמָּךְ וְהִחֲלֶךְ הָאֹת כִּי אֲנֹכִי שְׁלַחְתִּיךָ בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת־הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבְדוּן אֶת־הָאֱלֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה: וַאֲמַר אָרִי יְהִי מִימְרִי בְּסַעֲדָךְ וְדִין לָךְ אֶתָּא אָרִי אָנָּה שְׁלַחְתְּךָ בְּאַפְקוּתְךָ יְת עֲמָא מִמִּצְרַיִם תְּפֻלְחוֹן קֳדָם יְיָ עַל טוֹבָא דְדִין: יג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֱלֹהֵי־אֱלֹהִים הִנֵּה אֲנֹכִי בֹא אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתִּי לָהֶם אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם וְאָמְרוּ־לִי מַה־שְּׁמוֹ מָה אֲמַר אֲלֵהֶם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֱלֹהֵי־אֱלֹהִים הִנֵּה אֲנֹכִי בֹא אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתִּי לָהֶם אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם וְאָמְרוּ־לִי מַה־שְּׁמוֹ מָה אֲמַר אֲלֵהֶם: וַאֲמַר מֹשֶׁה קְדָם יְיָ הָא אָנָּה אֲתִי לְוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵימַר לְהוֹן אֱלֹהָהּ דְּאַבְרָהָם כֹּחַ אֵימַר לְהוֹן: יד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה אֶהְיֶה אִתְּךָ וְיֹאמֶר כֹּחַ תֹּאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶהְיֶה שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶ�ה אֶהְיֶה אִתְּךָ וְיֹאמֶר כֹּחַ תֹּאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶהְיֶה שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֶהְיֶה אִתְּךָ וְאֵימַר כֹּחַ תִּימַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶהְיֶה שְׁלַחְנִי לְוֹתְכֹן: טו וַיֹּאמֶר עוֹד אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה כֹּחַ

תאמר אל־בני ישראל יהוה אלהי אבותיכם
אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב שלחני
אליכם והשמי לעלם וזה זכרי לדר דר:
ויאמר עוד אלהים אל־משה כה תאמר אל־בני
ישראל יהוה אלהי אבותיכם אלהי אברהם אלהי
יצחק ואלהי יעקב שלחני אליכם והשמי לעלם
וזה זכרי לדר דר: ואמר עוד יי למשה פדנן
תימר לבני ישראל יי אלהא דאבהתכון אלהא
דאברהם אלהא די־יצחק ואלהא די־יעקב שלחני
לותכון דין שמי לעלם ודין דכרני לכל דר ודר:
חמישי פז לך ואספת את־זקני ישראל ואמרת
אלהם יהוה אלהי אבותיכם נראה אלי אלהי
אברהם יצחק ויעקב לאמר פקד פקדתי
אתכם ואת־העשוי לכם במצרים: לך ואספת
את־זקני ישראל ואמרת אלהם יהוה אלהי
אבותיכם נראה אלי אלהי אברהם יצחק ויעקב
לאמר פקד פקדתי אתכם ואת־העשוי לכם
במצרים: אזיל ותכנוש ית סבי ישראל ותימר
להון יי אלהא דאבהתכון אתגלי לי אלהא
דאברהם יצחק ויעקב למימר מדבר דכירנא
יתכון וית דאתעבד לכון במצרים: ויאמר
אעלה אתכם מעני מצרים אל־ארץ הפניעני
ותחתי והאמרי והפריז ותחתי והיבסי אל־ארץ
זבת חלב ודבש: ואמר אעלה אתכם מעני
מצרים אל־ארץ הפניעני ותחתי והאמרי והפריז
ותחתי והיבסי אל־ארץ זבת חלב ודבש: ואמרת
אסיק יתכון משעבוד מצראי לארע פנענאי
ותחתי ואמוראי ופרזאי ותזאי ויבסאי לארעא
עבדא חלב ודבש: וישמעו לקלך ובאת אתה
וזקני ישראל אל־מלך מצרים ואמרתם אליו
יהוה אלהי העבריים נקרה עלינו ועתה
נלכה־נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה
ליהוה אלהינו: ושמעו לקלך ובאת אתה וזקני
ישראל אל־מלך מצרים ואמרתם אליו יהוה

אלהי העבריים נקרה עלינו ועתה נלכה־נא דרך
שלשת ימים במדבר ונזבחה ליהוה אלהינו:
ויקבלון למימרך ותייתי את וסבי ישראל לות
מלכא דמצרים ותימרונ לה יי אלהא דיהודאי
אתקרי עלנא וכען גזיל כען מהלך תלתא יומין
במדברא ונדבח קדם יי אלהנא: ויאני ידעתי
פי לא־יתן אתכם מלך מצרים להלך ולא ביד
חזקה: ואני ידעתי כי לא־יתן אתכם מלך מצרים
להלך ולא ביד חזקה: וקדמי גלי ארי לא ישבוק
יתכון מלכא דמצרים למיזל ולא מן קדם דחילה
תקרי: ושלחתי את־ידי והפיתי את־מצרים
בכל נפלאתי אשר אעשה בקרבן ואחריו
ישלח אתכם: ושלחתי את־ידי והפיתי את־
מצרים בכל נפלאתי אשר אעשה בקרבן ואחריו
כן ישלח אתכם: ואשלח פון ית מחת גברתי
ואמחי ית מצראי בכל פרשתי די אעבד ביניהון
ובתר פן ישלח יתכון: בא ונתתי את־חן העם
הזה בעיני מצרים והיה כי תלכון לא תלכו
ריקם: ונתתי את־חן העם־הזה בעיני מצרים
והיה כי תלכון לא תלכו ריקם: ואתן ית עמא
הדין לרחמין בעיני מצראי ויהי ארי תהכון לא
תהכון ריקנין: ובשאלה אשה משכנתה
ומגרת ביתה בלי־כסף וכלי זהב ושמלת
ושמלתם על־בניהם ועל־בנותיהם ונצלתם את־
מצרים: ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה
בלי־כסף וכלי זהב ושמלת ושמלתם על־בניהם
ועל־בנותיהם ונצלתם את־מצרים: ותשאל אתהא
משכנתה ומקריבת ביתה מנין דכסף ומנין
דדבב ולבושין ותשוון על בניכון ועל בנותיכון
ותרוקנון ית מצרים: א ונען משה ויאמר והן
לא־יאמינו לי ולא ישמעו בקלי כי יאמרו
לא־נראה אליך יהוה: ונען משה ויאמר והן
לא־יאמינו לי ולא ישמעו בקלי כי יאמרו
לא־נראה אליך יהוה: ואתיב משה ואמר והא

לא יִהְיֶה מִנּוֹן לִי וְלֹא יִקְבְּלוּן מִנִּי אֲרִי אֲרִי יִמְרוֹן לֹא
 אֲתֹגֵל לָךְ יי: בַּיָּאמֶר אֱלֹהֵי יְהוָה
 כְּתִיב מִזֶּה קִרִּי מִהֲיָה בִּידֶךָ וַיֹּאמֶר מִטָּה:
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי יְהוָה מִהֲיָה בִּידֶךָ וַיֹּאמֶר מִטָּה:
 וַאֲמַר לֵה יי מִה דִּין בִּידֶךָ וַאֲמַר חוּטְרָא:
 ג וַיֹּאמֶר הַשְּׁלִיכֵהוּ אֶרְצָה וַיִּשְׁלַכְהוּ אֶרְצָה וַיְהִי
 לְנַחֵשׁ וַיִּגַּם מִשָּׁה מִפְּנֵיו: וַיֹּאמֶר הַשְּׁלִיכֵהוּ אֶרְצָה
 וַיִּשְׁלַכְהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנַחֵשׁ וַיִּגַּם מִשָּׁה מִפְּנֵיו:
 וַאֲמַר רְמִיחִי לְאַרְעָא וּרְמִיחִי לְאַרְעָא וְהָיָה לַחֲוִי
 וְעַרְק מִשָּׁה מִן גְּדֻמּוּתִי: ד וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
 מִשָּׁה שְׁלַח יָדְךָ וְאַחֲזוּ בִּזְנוֹב וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיַּחְזֹק
 בּוֹ וַיְהִי לְמִטָּה בְּכַפּוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מִשָּׁה
 שְׁלַח יָדְךָ וְאַחֲזוּ בִּזְנוֹב וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיַּחְזֹק בּוֹ וַיְהִי
 לְמִטָּה בְּכַפּוֹ: וַאֲמַר יי לְמִשָּׁה אוֹשִׁיט יָדְךָ וְאַחֲזוּד
 בִּזְנוֹבָה וְאוֹשִׁיט יָדָה וְאַתְקַף בָּהּ וְהָיָה לַחוּטְרָא
 בִּידָה: ה לְמַעַן יֵאֱמִינוּ כִּי־נִרְאָה אֱלֹהֵי יְהוָה
 אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֱלֹהֵי אֲבֹתָהֶם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי
 יַעֲקֹב: לְמַעַן יֵאֱמִינוּ כִּי־נִרְאָה אֱלֹהֵי יְהוָה אֱלֹהֵי
 אֲבֹתָם אֱלֹהֵי אֲבֹתָהֶם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב:
 בְּדִיל דִּיהִמְנוּן אֲרִי אֲתֹגֵל לָךְ יי אֱלֹהֵי
 דְּאַבְהֵתָהוֹן אֱלֹהֵי דְּאַבְרָהָם אֱלֹהֵי דִּי־יִצְחָק
 וְאֱלֹהֵי דִּי־יַעֲקֹב: ו וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא עוֹד הִבְאֵ־נָא
 יָדְךָ בְּחִיקוֹךָ וַיָּבֵא יָדוֹ בְּחִיקוֹ וַיּוֹצֵאֵהּ וְהָיָה יָדוֹ
 מִצָּרְעַת בְּשָׁלֵן: וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא עוֹד הִבְאֵ־נָא יָדְךָ
 בְּחִיקוֹךָ וַיָּבֵא יָדוֹ בְּחִיקוֹ וַיּוֹצֵאֵהּ וְהָיָה יָדוֹ מִצָּרְעַת
 בְּשָׁלֵן: וַאֲמַר יי לֵה עוֹד אַעֲיִל כְּעֵן יָדְךָ בְּעֻטְפָּךָ
 וְאַעֲיִל יָדָה בְּעֻטְפָּהּ וְאַפְקָה וְהָא יָדָה חוּרָא
 כְּתִלְגָּא: ז וַיֹּאמֶר הֵשֵׁב יָדְךָ אֶל־חִיקוֹךָ וַיִּשֹּׁב יָדוֹ
 אֶל־חִיקוֹ וַיּוֹצֵאֵהּ מִחִיקוֹ וְהִנֵּה־שָׁבָה בְּבִשְׂרוֹ:
 וַיֹּאמֶר הֵשֵׁב יָדְךָ אֶל־חִיקוֹךָ וַיִּשֹּׁב יָדוֹ אֶל־חִיקוֹ
 וַיּוֹצֵאֵהּ מִחִיקוֹ וְהִנֵּה־שָׁבָה בְּבִשְׂרוֹ: וַאֲמַר אֲתִיב
 יָדְךָ לְעֻטְפָּךָ וְאֲתִיב יָדָה לְעֻטְפָּהּ וְאַפְקָה מִעֻטְפָּהּ
 וְהָא תִּכֵּת תְּרוֹת בְּבִשְׂרָה: ח וְהָיָה אִם־לֹא יֵאֱמִינוּ
 לָךְ וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקֹל הָאֵת הָרֹאשׁוֹן וְהָאֱמִינוּ

לְקֹל הָאֵת הָאֲחֵרוֹן: וְהָיָה אִם־לֹא יֵאֱמִינוּ לָךְ וְלֹא
 יִשְׁמְעוּ לְקֹל הָאֵת הָרֹאשׁוֹן וְהָאֱמִינוּ לְקֹל הָאֵת
 הָאֲחֵרוֹן: וַיְהִי אִם לֹא יִהְיֶה מִנּוֹן לָךְ וְלֹא יִקְבְּלוּן
 לְקֹל אֲתָא קַדְמָאָה וַיְהִי מִנּוֹן לְקֹל אֲתָא בְּתַרְאָה:
 ט וְהָיָה אִם־לֹא יֵאֱמִינוּ גַם לְשֵׁנֵי הָאֱלֹהִים הָאֵלֹהִים
 וְלֹא יִשְׁמְעוּן לְקֹלְךָ וְלִקְחֹתָ מִמִּימֵי הַיָּאֵר
 וְשִׁפְכָתָּ הַיִּבְשָׁה וְהָיוּ הַפְּיִים אֲשֶׁר תִּקַּח מִן־
 הַיָּאֵר וְהָיוּ לְדָם בִּיבְשָׁתָּ: וְהָיָה אִם־לֹא יֵאֱמִינוּ
 גַם לְשֵׁנֵי הָאֱלֹהִים הָאֵלֹהִים וְלֹא יִשְׁמְעוּן לְקֹלְךָ
 וְלִקְחֹתָ מִמִּימֵי הַיָּאֵר וְשִׁפְכָתָּ הַיִּבְשָׁה וְהָיוּ הַפְּיִים
 אֲשֶׁר תִּקַּח מִן־הַיָּאֵר וְהָיוּ לְדָם בִּיבְשָׁתָּ: וַיְהִי אִם
 לֹא יִהְיֶה מִנּוֹן אֶף לְתַרְגֵּין אֲתָא הָאֲלִין וְלֹא יִקְבְּלוּן
 מִנָּךְ וְתִסָּב מִמֵּיָא דְּבִנְהִירָא וְתִשְׁוֹד לִיבְשָׁתָא וְהָיוּ
 מֵיָא דִּי תִסָּב מִן נִהֲרָא וְהָיוּ לְדָמָא בִּיבְשָׁתָא:
 י וַיֹּאמֶר מִשָּׁה אֶל־יְהוָה בִּי אֲדֹנָי לֹא אִישׁ
 דְּבָרִים אֲנִכִּי גַם מִתְּמוֹל גַם מִשְׁלֹשׁ גַם מֵאִן
 דְּבִרְךָ אֶל־עַבְדְּךָ בִּי כְּבֹד־פָּה וְכִבְרָ לְשׁוֹן אֲנִכִּי:
 וַיֹּאמֶר מִשָּׁה אֶל־יְהוָה בִּי אֲדֹנָי לֹא אִישׁ דְּבָרִים
 אֲנִכִּי גַם מִתְּמוֹל גַם מִשְׁלֹשׁ גַם מֵאִן דְּבִרְךָ
 אֶל־עַבְדְּךָ בִּי כְּבֹד־פָּה וְכִבְרָ לְשׁוֹן אֲנִכִּי: וַאֲמַר
 מִשָּׁה קְדָם יי בְּכַעַר יי לֹא גָבַר דְּמִלּוּל אָנָּא אֶף
 מִתְּמִלִּי אֶף מִדְּקַמּוּתִי אֶף מִעֲדֵן דְּמִלְּלָתָא עִם
 עַבְדְּךָ אֲרִי יָקִיר מִמְּלָל וְעַמִּיק לִישָׁן אָנָּא:
 יא וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי מִי שָׁם פֹּה לְאַדָּם אוֹ
 מִי־יֵשׁוּם אֵלֶם אוֹ חֲרָשׁ אוֹ פִּקֵּחַ אוֹ עוֹר הִלֵּא
 אֲנִכִּי יְהוָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי מִי שָׁם פֹּה לְאַדָּם
 אוֹ מִי־יֵשׁוּם אֵלֶם אוֹ חֲרָשׁ אוֹ פִּקֵּחַ אוֹ עוֹר הִלֵּא
 אֲנִכִּי יְהוָה: וַאֲמַר יי לֵה מִן שׁוּי פּוּמָא לְאַנְשָׁא
 אוֹ מִן שׁוּי אֱלִמָּא אוֹ חֲרָשָׁא אוֹ פִּקֵּחָא אוֹ עוֹרִיא
 הִלֵּא אָנָּא יי: יב וְעָתָה לָךְ וְאַנְכִּי אֲהִיָּה עִם־פִּיךָ
 וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תְּדַבֵּר: וְעָתָה לָךְ וְאַנְכִּי אֲהִיָּה
 עִם־פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תְּדַבֵּר: וְכַעַן אֲגִיל
 וּמִימְרֵי יְהָ עִם פּוּמָךְ וְאַלְפִּנְךָ דִּי תְּמַלִּיל:
 יג וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי שְׁלַח־נָא בִּידֶךָ־תִּשְׁלַח: וַיֹּאמֶר

בִּי אֲדֹנִי שְׁלַחֲנָא בִּידֵי־תְשַׁלַּח: וְאָמַר בְּכַעַר יִי
 שְׁלַח כַּעַר בִּיד מִן דְּכֶשֶׁר דְּתִשְׁלַח: י וַיַּחֲרֹאֲף
 יְהוָה בְּמֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הֲלֹא אֶהְרֵן אֹהֶיךָ הַלּוֹי
 יִדְעָתִי כִּידְבָר וַיֹּדֶבֶר הוּא וְגַם הִנֵּה־הוּא יֵצֵא
 לִקְרֹאתְךָ וַיֵּרָא וְשָׁמַח בְּלָבוֹ: וַיַּחֲרֹאֲף יְהוָה
 בְּמֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הֲלֹא אֶהְרֵן אֹהֶיךָ הַלּוֹי יִדְעָתִי
 כִּידְבָר וַיֹּדֶבֶר הוּא וְגַם הִנֵּה־הוּא יֵצֵא לִקְרֹאתְךָ
 וַיֵּרָא וְשָׁמַח בְּלָבוֹ: וַתִּקְרֹף רִגְזָא דִּי בְּמֹשֶׁה
 וְאָמַר הֲלֹא אֶהְרֵן אֹהֶיךָ לְוָאִי גְלִי קֳדָמִי אֲרִי
 מַלְלָא זְמַלֵּל הוּא וְאִף הָא הוּא נָפֵק לְקַדְמוּתְךָ
 וַיַּחֲזֹנֵף וַיַּחֲדִי בְּלִפְנֵי: טו וּדְבַרְתָּ אֵלָיו וְשָׁמַתָּ
 אֶת־הַדְּבָרִים בְּפִיו וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִם־פִּיךָ וְעִם־
 פִּיהוּ וְהוֹרִיתִי אֶתְכֶם אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשֹׂון: וּדְבַרְתָּ
 אֵלָיו וְשָׁמַתָּ אֶת־הַדְּבָרִים בְּפִיו וְאָנֹכִי אֶהְיֶה
 עִם־פִּיךָ וְעִם־פִּיהוּ וְהוֹרִיתִי אֶתְכֶם אֵת אֲשֶׁר
 תַּעֲשֹׂון: וַתְּמַלֵּל עֲמָה וַתִּשְׁוִי יָת פִּתְגָמָא בְּפִוְמָה
 וּמִימְרֵי יְהִי עִם פִּוּמָךְ וְעִם פִּוְמָה וְאֵלֶיךָ יִתְכּוֹן
 יָת דִּי תַעֲבֹדֹן: טז וּדְבַר־הוּא לָךְ אֶל־הָעָם וְהִיָּה
 הוּא יְהִי־לָךְ לִפָּה וְאַתָּה תְּהִי־לֹ לְאֱלֹהִים:
 וּדְבַר־הוּא לָךְ אֶל־הָעָם וְהִיָּה הוּא יְהִי־לָךְ לִפָּה
 וְאַתָּה תְּהִי־לֹ לְאֱלֹהִים: וַיְמַלֵּל הוּא לָךְ לַעֲמָא
 וַיְהִי הוּא יְהִי לָךְ לְמַתְרַגְמָן וְאַתָּה תְּהִי לְרֹב:
 יז וְאַתָּה־חַמְּטָה הִנֵּה תִקַּח בִּידְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה־בּוֹ
 אֶת־הָאֱתָת: וְאַתָּה־חַמְּטָה הִנֵּה תִקַּח בִּידְךָ אֲשֶׁר
 תַּעֲשֶׂה־בּוֹ אֶת־הָאֱתָת: וַיָּת חֲטָא דְדִין תַּסֵּב
 בִּידְךָ דְּתַעֲבֹד בַּה יָת אֲתִיָּא: פ

שישׁ יח וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיֵּשֶׁב אֶל־יִתְרֹת חֹתְנֹו וַיֹּאמֶר
 לוֹ אֵלֶכָּה זֶא וְאֶשׁוּבָה אֶל־אֲחֵי אֲשֶׁר־בְּמִצְרַיִם
 וְאַרְאֶה הַעוֹדָם חַיִּים וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ לְמֹשֶׁה לָךְ
 לְשָׁלוֹם: וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיֵּשֶׁב אֶל־יִתְרֹת חֹתְנֹו וַיֹּאמֶר
 לוֹ אֵלֶכָּה זֶא וְאֶשׁוּבָה אֶל־אֲחֵי אֲשֶׁר־בְּמִצְרַיִם
 וְאַרְאֶה הַעוֹדָם חַיִּים וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ לְמֹשֶׁה לָךְ
 לְשָׁלוֹם: וְאַזַּל מֹשֶׁה וְתָב לָת יִתְרֹת חֲמוּהִי וְאָמַר
 לַה אֲזִיל כַּעַר וְאִיתּוֹב לָת אֲחִי דִי בְּמִצְרַיִם

וְאַחֲזִי הַעַד כַּעַר קִימִין וְאָמַר יִתְרוֹ לְמֹשֶׁה אֲזִיל
 לְשָׁלָם: ט וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְּוֵן לָךְ שֶׁב
 מִצְרַיִם כִּי־מָתוּ פְּלִי־הָאֲנָשִׁים הַמְּבַקְשִׁים אֶת־
 נַפְשֶׁךָ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְּוֵן לָךְ שֶׁב
 מִצְרַיִם כִּי־מָתוּ פְּלִי־הָאֲנָשִׁים הַמְּבַקְשִׁים אֶת־
 נַפְשֶׁךָ: וְאָמַר יִי לְמֹשֶׁה בְּמִדְּוֵן אֲזִיל תּוֹב לְמִצְרַיִם
 אֲרִי מִיתוּ כָּל גְּבֵרָא דְּכַעַר לְמַקְטָלָךְ: כ וַיִּקַּח
 מֹשֶׁה אֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־בָּנָיו וַיִּרְכְּבֵם עַל־הַחֲמֹר
 וַיָּשֻׁב אֶרְצָה מִצְרַיִם וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־מִטָּה
 הָאֱלֹהִים בִּידּוֹ: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־בָּנָיו
 וַיִּרְכְּבֵם עַל־הַחֲמֹר וַיָּשֻׁב אֶרְצָה מִצְרַיִם וַיִּקַּח מֹשֶׁה
 אֶת־מִטָּה הָאֱלֹהִים בִּידּוֹ: וַיֹּדֶבֶר מֹשֶׁה יָת אֶתְתָּה
 וַיָּת בְּנוֹתֶיהָ וְאַרְכִּבְנוֹן עַל חֲמָרָא וְתָב לְאַרְעָא
 דְּמִצְרַיִם וְנָסִיב מֹשֶׁה יָת חוּטְרָא דְּאֶתְעַבִּידוּ בַּה
 נָסִין מִן קֳדָם יִי בִידָה: כא וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
 בְּלִכְתְּךָ לָשׁוּב מִצְרַיִמָּה רֵאֵה פְּלִי־חַמְּפֹתֶיךָ
 אֲשֶׁר־שָׁמַתִּי בִידְךָ וְעַשִׂיתָם לִפְנֵי פְרַעֲה וְאַנִּי
 אֲחֻזֵּק אֶת־לָבוֹ וְלֹא יִשְׁלַח אֶת־הָעָם: וַיֹּאמֶר
 יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּלִכְתְּךָ לָשׁוּב מִצְרַיִמָּה רֵאֵה
 פְּלִי־חַמְּפֹתֶיךָ אֲשֶׁר־שָׁמַתִּי בִידְךָ וְעַשִׂיתָם לִפְנֵי
 פְרַעֲה וְאַנִּי אֲחֻזֵּק אֶת־לָבוֹ וְלֹא יִשְׁלַח אֶת־הָעָם:
 וְאָמַר יִי לְמֹשֶׁה בְּמַהֲכָךְ לְמַתּוֹב לְמִצְרַיִם חֲזִי כָּל
 מוֹפְתָא דְּשׁוּיָתִי בִידְךָ וְתַעֲבֹדֹנּוּ קֳדָם פְּרַעֲה
 וְאַנָּא אֲתִקְרִיף יָת לְבָה וְלֹא יִשְׁלַח יָת עֲמָא:
 כב וְאָמַרְתָּ אֶל־פְּרַעֲה כֹּה אָמַר יְהוָה בְּנִי בְּכִרִי
 יִשְׂרָאֵל: וְאָמַרְתָּ אֶל־פְּרַעֲה כֹּה אָמַר יְהוָה בְּנִי
 בְּכִרִי יִשְׂרָאֵל: כג וַאֲמַר אֵלֶיךָ שְׁלַח אֶת־בְּנִי
 וַיַּעֲבֹדֵנִי וְתִמְאֵן לְשַׁלְּחֹו הִנֵּה אָנֹכִי הֲרֹג אֶת־
 בְּנֶךָ בְּכִרְךָ: וְאָמַר אֵלֶיךָ שְׁלַח אֶת־בְּנִי וַיַּעֲבֹדֵנִי
 וְתִמְאֵן לְשַׁלְּחֹו הִנֵּה אָנֹכִי הֲרֹג אֶת־בְּנֶךָ בְּכִרְךָ:
 וְאָמַרְתָּ לָךְ שְׁלַח יָת בְּרִי וַיִּפְלַח קֳדָמִי וְאִם סָרִיב
 אֶתָּה לְשַׁלְּחֹוּתָהּ הָא אָנָּא קִטִּיל יָת בְּרַךְ בּוֹכְרְךָ:
 כד וַיְהִי בְּהִרְדָּךְ בְּמִלּוֹן וַיַּפְגְּשׁוּהוּ יְהוָה וַיִּבְכַּשׁ

וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ: וַיֹּאמְרוּ הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ כִּי־פָקֵד יְהוָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכִי רָאָה אֶת־עֲנָנִים וַיִּקְרוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ: וַהֲיָמִן עָמָּא וַשְׁמַעוּ אַרְי דְּכִיר יִי יֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַרְי גָּלִי קְדַמוּהִי יֵת שְׁעִבְדֵּהוּן וַיִּכְרְעוּ וַסְּגִידוּ:

שביעי א ואחר באו משה ואהרן ויאמרו אל־פרעה כה־אמר יהוה אלהי ישראל שלח את־עַמִּי ויִּחְגּוּ לִי בַמִּדְבָּר: ואחר באו משה ואהרן ויאמרו אל־פרעה כה־אמר יהוה אלהי ישראל שלח את־עַמִּי ויִּחְגּוּ לִי בַמִּדְבָּר: ובתר כן עלו משה ואהרן ואמרו לפרעה כדנן אמר יי אלהא ד־ישראל שלח ית עמי ויחגון קדמי במדברא: ב ויאמר פרעה מי יהוה אשר אשמע בקל־ו לשלח את־ישראל לא ידעתי את־יהוה וגם את־ישראל לא אשלח: ויאמר פרעה מי יהוה אשר אשמע בקל־ו לשלח את־ישראל לא ידעתי את־יהוה וגם את־ישראל לא אשלח: ואמר פרעה שמא דיי לא אתגלי לי די אקבל לממרה לשלחא ית ישראל לא אתגלי לי שמא דיי ואף ית ישראל לא אשלח: ג ויאמרו אלהי העברים נקרא עלינו נלכה זא ד־רֶדֶךְ שלשת ימים במדבר ונזבח ליהוה אלהינו פן־יפגענו בדבר או בחרב: ויאמרו אלהי העברים נקרא עלינו נלכה זא ד־רֶדֶךְ שלשת ימים במדבר ונזבח ליהוה אלהינו פן־יפגענו בדבר או בחרב: ואמרו אלהא דיהודאי אתגלי עלנא נזיל כען מהלך תלתא יומין במדברא ונדבח קדם יי אלהנא דלמא יערעננא במותא או בקטול: ד ויאמר אלהם מלך מצרים למה משה ואהרן תפריעו את־העם ממעשיו לכו לסבלתיכם: ויאמר אלהם מלך מצרים למה משה ואהרן תפריעו את־העם ממעשיו לכו לסבלתיכם: ואמר להון מלכא דמצרים למא משה ואהרן תבטלון ית עמא מעבד־הון אזילו

המיתו: ויהי בדרך במלון ויפגשוהו יהוה ויבקש המיתו: והוה בארמא בבית מבטא וערע בה מלכא דיי ובקא למקטלה: ה ותלח צפרה צר ותכרת את־ערלת בנה ותנע לרגליו ותאמר כי חתן־דמים אתה לי: ותלח צפרה צר ותכרת את־ערלת בנה ותנע לרגליו ותאמר כי חתן דמים אתה לי: ונסיבת צפורה טנא וגזרת ית ערלת ברה וקריבת לקדמוהי ואמרת ארי בדמא דמהלפא הדין אתיחב חתנא לנא: ו וירף ממנו אז אמרה חתן דמים למולת: וירף ממנו אז אמרה חתן דמים למולת: ונח מנה בכך אמרת אלולי דמא דמהלפא הדין אתחייב חתנא קטול: פ ב ויאמר יהוה אל־אהרן לך לקראת משה המדברה וילך ויפגשוהו בהר האלהים וישקלו: ויאמר יהוה אל־אהרן לך לקראת משה המדברה וילך ויפגשוהו בהר האלהים וישקלו: ואמר יי לאהרן אזיל לקדמות משה למדברא ואזל וערעה בטנא דאתגלי עלוהי יקרא דיי ונשק לה: כ ויגד משה לאהרן את כל־דברי יהוה אשר שלחו ואת כל־האותות אשר שלחו: ויגד משה לאהרן את כל־דברי יהוה אשר שלחו ואת כל־האותות אשר שלחו: ויחוי משה לאהרן ית כל פתגמאי דיי די שלחה וית כל אתאי די פקדה: כט וילך משה ואהרן ויאספו את־כל־זקני בני ישראל: ואזל ואהרן ויאספו את־כל־זקני בני ישראל: ואזל משה ואהרן ויכשו ית כל סבי בני ישראל: ל וידבר אהרן את כל־הדברים אשר־דבר יהוה אל־משה ועש האותות לעיני העם: וידבר אהרן את כל־הדברים אשר־דבר יהוה אל־משה ועש האותות לעיני העם: ומליל אהרן ית כל פתגמאי די מליל יי עם משה ועבד אתאי לעיני עמא: לא ויאמן העם וישמעו כִּי־פָקֵד יְהוָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכִי רָאָה אֶת־עֲנָנִים וַיִּקְרוּ

לפֿלחֿנֿכֿון: ה וַיֹּאמֶר פֿרַעַה הַיִּזְרְבִּים עִתָּה עִם
הָאָרֶץ וְהִשְׁבַּתֶּם אֹתָם מִסְבָּלָתָם: וַיֹּאמֶר פֿרַעַה
הַיִּזְרְבִּים עִתָּה עִם הָאָרֶץ וְהִשְׁבַּתֶּם אֹתָם
מִסְבָּלָתָם: וַאֲמַר פֿרַעַה הָאֵל סִגְיָאִין כְּעֵן עֲמָא
דְּאַרְעָא וּתְבַטְלוֹן יִתְהוֹן מִפֿלֿחֿנֿהוֹן: ו וַיֵּצֵא פֿרַעַה
בְּיוֹם הַהוּא אֶת־הַנְּגֻשִׁים בָּעָם וְאֶת־שֹׁטְרָיו
לֵאמֹר: וַיֵּצֵא פֿרַעַה בְּיוֹם הַהוּא אֶת־הַנְּגֻשִׁים בָּעָם
וְאֶת־שֹׁטְרָיו לֵאמֹר: וּפְקִיד פֿרַעַה בְּיוֹמָא הַהוּא יֵת
שְׁלוֹטָנִין דְּעֲמָא וְיֵת סִרְכֹּהִי לְמִימֶר: ז לֹא
תֵאסְפוֹן לְתַת תְּבוֹן לָעָם לְלָבָן הַלְבָּנִים כְּתָמוֹל
שְׁלֶשֶׁם הֵם יִלְכוּ וְקִשְׁשׁוּ לָהֶם תְּבוֹן: לֹא תֵאסְפוֹן
לְתַת תְּבוֹן לָעָם לְלָבָן הַלְבָּנִים כְּתָמוֹל שְׁלֶשֶׁם הֵם
יִלְכוּ וְקִשְׁשׁוּ לָהֶם תְּבוֹן: לֹא תִסְפֹּן לְמִיתָן תְּבִנָא
לְעֲמָא לְמֶרְמִי לְבָנִין כְּמַתְמַלִּי וּמִדְקֻמוּהִי אֲנוֹן
יִהְיוּ וַיַּגְבִּיחוּ לְהוֹן תְּבִנָא: ח וְאֶת־מִתְכַּנֶּת
הַלְבָּנִים אֲשֶׁר הֵם עֹשִׂים תְּמוֹל שְׁלֶשֶׁם תְּשִׁימוּ
עֲלֵיהֶם לֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ כִּי־נִרְפִּים הֵם עֲלֵיָן
הֵם צֻעְקִים לֵאמֹר גִּלְכָּה גִּלְכָּה לֹא־לֵהֲיוֹ:
וְאֶת־מִתְכַּנֶּת הַלְבָּנִים אֲשֶׁר הֵם עֹשִׂים תְּמוֹל
שְׁלֶשֶׁם תְּשִׁימוּ עֲלֵיהֶם לֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ כִּי־נִרְפִּים
הֵם עֲלֵיָן הֵם צֻעְקִים לֵאמֹר גִּלְכָּה גִּלְכָּה
לֹא־לֵהֲיוֹ: וְיֵת סִכּוֹם לְבִנְיָא דִּי אֲנוֹן עֲבָדִין מִתְמַלִּי
וּמִדְקֻמוּהִי תִמְנוֹן עֲלֵיהוֹן לֹא תִמְנְעוֹן מִיגָא אֲרִי
בְטִלְגִּין אֲנוֹן עַל כֵּן אֲנוֹן צִוְּחִין לְמִימֶר גִּיל
גִּדְכָּה קָדָם אֱלֹהֵנָא: ט תְּכַבֵּד הָעֶבְרָה עַל־
הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲשִׂיכָּה וְאֶל־יִשְׁעוֹ בְּדַבְרֵי־שֹׁקֶר:
תְּכַבֵּד הָעֶבְרָה עַל־הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲשִׂיכָּה וְאֶל־יִשְׁעוֹ
בְּדַבְרֵי־שֹׁקֶר: תִּתְקַף פֿלֿחֿנָא עַל גְּבִרָא וַיִּתְעַסְקוֹן
בָּהּ וְלֹא יִתְעַסְקוֹן בְּפִתְגָמִין בְּטִלִּין: י וַיֵּצֵא נְגֻשֵׁי
הָעָם וְשֹׁטְרָיו וַיֹּאמְרוּ אֶל־הָעָם לֵאמֹר כֹּה אָמַר
פֿרַעַה אֵינְנִי נֹתֵן לָכֶם תְּבוֹן: וַיֵּצֵאוּ נְגֻשֵׁי הָעָם
וְשֹׁטְרָיו וַיֹּאמְרוּ אֶל־הָעָם לֵאמֹר כֹּה אָמַר פֿרַעַה
אֵינְנִי נֹתֵן לָכֶם תְּבוֹן: וַיִּפְקְדוּ שְׁלוֹטָנֵי עֲמָא
וְסִרְכֹּהֵי וְאֹמְרֵי לְעֲמָא לְמִימֶר כְּדָנָן אָמַר פֿרַעַה

לִית אָנָּא יִהְיֶה לְכוֹן תְּבִנָא: יא אֹתָם לָכוּ קָחוּ
לָכֶם תְּבוֹן מֵאֲשֶׁר תִּמְצְאוּ כִּי אֵין נִגְרַע
מִעֲבַדְתְּכֶם דְּבָר: אֹתָם לָכוּ קָחוּ לָכֶם תְּבוֹן
מֵאֲשֶׁר תִּמְצְאוּ כִּי אֵין נִגְרַע מִעֲבַדְתְּכֶם דְּבָר:
אֲתוֹן אֲזִילוּ סִיבוּ לְכוֹן תְּבִנָא מֵאַתֵּר דְּתִשְׁכְּחוֹן
אֲרִי לֹא יִתְמַנַּע מִפֿלֿחֿנֿכֿון מִדְּעַם: יב וַיִּפֹּץ הָעָם
בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לְקִשְׁשׁ קֶשׁ לְתְּבוֹן: וַיִּפֹּץ הָעָם
בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לְקִשְׁשׁ קֶשׁ לְתְּבוֹן: וְאֵתְּבַדֵּר
עֲמָא בְּכָל אֶרְצָא דְּמִצְרַיִם לְגִבְכָּא גִילִי לְתְּבִנָא:
יג וְהַנְּגֻשִׁים אֲצִים לֵאמֹר כֹּלוּ מַעֲשִׂיכֶם דְּבִרְיוֹם
בְּיוֹמוֹ כֹּאֲשֶׁר בְּהִיּוֹת הַתְּבוֹן: וְהַנְּגֻשִׁים אֲצִים
לֵאמֹר כֹּלוּ מַעֲשִׂיכֶם דְּבִרְיוֹם בְּיוֹמוֹ כֹּאֲשֶׁר בְּהִיּוֹת
הַתְּבוֹן: וְשְׁלוֹטָנֵי דְחִקִּין לְמִימֶר אֲשִׁלִּימוּ
עוֹבְדֵיכֹן פִּתְגָם יוֹם בְּיוֹמָא כְּמָא דְחִיּוֹתִין עֲבָדִין
כִּד אֲתִיְהִיב לְכוֹן תְּבִנָא: יד וַיִּפּוּ שֹׁטְרֵי בְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־שָׂמוּ עֲלֵהֶם נְגֻשֵׁי פֿרַעַה לֵאמֹר
מִדְּוַע לֹא כְלִיתֶם חֻקְכֶם לְלָבָן כְּתָמוֹל שְׁלֶשֶׁם
גַּם־תְּמוֹל גַּם־הֵיוֹם: וַיִּפּוּ שֹׁטְרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר־שָׂמוּ עֲלֵהֶם נְגֻשֵׁי פֿרַעַה לֵאמֹר מִדְּוַע לֹא
כְלִיתֶם חֻקְכֶם לְלָבָן כְּתָמוֹל שְׁלֶשֶׁם גַּם־תְּמוֹל
גַּם־הֵיוֹם: וַלְקוּ סִרְכֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי מִנְיָאוּ
עֲלֵיהוֹן שְׁלוֹטָנֵי פֿרַעַה לְמִימֶר מָא דִּין לֹא
אֲשַׁלְמָתוֹן גִּזְרֵתְכוֹן לְמֶרְמִי (לְבָנִין) כְּמַתְמַלִּי
וּמִדְקֻמוּהִי אֲפִ תְּמַלִּי אֲפִ יוֹמָא דִּין: טו וַיָּבֹאוּ
שֹׁטְרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּצְעֲקוּ אֶל־פֿרַעַה לֵאמֹר
לָמָּה תַעֲשֶׂה כֹה לְעַבְדֶּיךָ: וַיָּבֹאוּ שֹׁטְרֵי בְנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּצְעֲקוּ אֶל־פֿרַעַה לֵאמֹר לָמָּה תַעֲשֶׂה כֹה
לְעַבְדֶּיךָ: וְאֵתוּ סִרְכֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּצְחֻהוּ (קָדָם)
לְפֿרַעַה לְמִימֶר לָמָּה תַעֲבֹד כְּדִין לְעַבְדֶּיךָ: טז תְּבוֹן
אֵין נֹתֵן לְעַבְדֶּיךָ וּלְבָנִים אֲמָרִים לָנוּ עֲשׂוּ וְהִנֵּה
עַבְדֶּיךָ מְכִים וְחֻמָּתָא עֲמוֹד: תְּבוֹן אֵין נֹתֵן
לְעַבְדֶּיךָ וּלְבָנִים אֲמָרִים לָנוּ עֲשׂוּ וְהִנֵּה עַבְדֶּיךָ
מְכִים וְחֻמָּתָא עֲמוֹד: תְּבִנָא לֹא מִתִּיְהִיב לְעַבְדֶּיךָ
וּלְבִנְיָא אֲמָרִין לָנָא עֲבִידוּ וְהָא עַבְדֶּיךָ לָקוּ וְחָטְנוּ

רִיחוֹנוּ בְּעֵינֵי פֶרְעָה וּבְעֵינֵי עֲבָדָיו לְתַת־חֶרֶב בְּיָדָם
לְהַרְגֵנוּ: וַאֲמָרוּ לְחוּן יִתְגַּלִּי יי' עֲלֵיכֶן וַיִּתְּפָרַע
דֵּי אֲבָאשְׁתֹּן יָת רִיחְנָא בְּעֵינֵי פֶרְעָה וּבְעֵינֵי
עֲבָדָיו לְמַתְּן חֶרֶב אֲבִידָהוֹן לְקַטְלוֹתְנָא:

מִפְסוּר כב וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי לְמָה
הִרְעַתָּה לָעָם הַזֶּה לְמָה זֶה שְׁלַחְתָּנִי: וַיֵּשֶׁב
מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי לְמָה הִרְעַתָּה לָעָם
הַזֶּה לְמָה זֶה שְׁלַחְתָּנִי: וְתב מֹשֶׁה קָדָם יי' וַאֲמָר
יי' לְמָא אֲבָאשְׁתָּא לְעֻמָּא הַדִּין וְלִמָּא דְנָן
שְׁלַחְתָּנִי: כג וּמֵאָז בָּאתִי אֶל־פֶּרְעָה לְדַבֵּר
בְּשִׁמְךָ הָרַע לָעָם הַזֶּה וְהִצַּל לֹא־הִצַּלְתָּ אֶת־
עַמִּי: וּמֵאָז בָּאתִי אֶל־פֶּרְעָה לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ הָרַע
לָעָם הַזֶּה וְהִצַּל לֹא־הִצַּלְתָּ אֶת־עַמִּי: וּמַעַדָן
עֲלִית לֹת פֶּרְעָה לְמַלְלָא בְּשִׁמְךָ אֲבָאשׁ לְעֻמָּא
הַדִּין וְשׁוּבָא לֹא שׁוּבְתָא יָת עַמִּי: א וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה עֲתָה תֵּרְאֶה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה לְפֶרְעָה
כִּי בִיד חֲזָקָה יִשְׁלַחַם וּבִיד חֲזָקָה יִגְרַשֵּׁם
מֵאֶרְצוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲתָה תֵּרְאֶה אֲשֶׁר
אֶעֱשֶׂה לְפֶרְעָה כִּי בִיד חֲזָקָה יִשְׁלַחַם וּבִיד חֲזָקָה
יִגְרַשֵּׁם מֵאֶרְצוֹ: וַאֲמַר יי' לְמֹשֶׁה כַּעַן תַּחֲזִי דְאֻעֲבַד
לְפֶרְעָה אֲרִי בִידָא מְקִיפָא יִשְׁלַחְנוֹן וּבִידָא מְקִיפָא
יִתְרַכְנוֹן מֵאֶרְצָה: ס ס ס קב"ד פְּסוּקִים, ויק"ח סימן.
מַעַד"י סימן:

עֲלִיהוֹן עַמִּי: ז וַיֹּאמֶר נִרְפִּים אַתֶּם נִרְפִּים
עֲלֵיכֶן אַתֶּם אֲמֹרִים גִּלְכָּה נִזְבַּחַה לַיהוָה:
וַיֹּאמֶר נִרְפִּים אַתֶּם נִרְפִּים עֲלֵיכֶן אַתֶּם אֲמֹרִים
גִּלְכָּה נִזְבַּחַה לַיהוָה: וַאֲמַר בְּטִלְנִי אַתּוֹן בְּטִלְנִי
עַל כֵּן אַתּוֹן אֲמַרִין נִזִּיל נִדְבַח קָדָם יי' יח וְעַתָּה
לָכוּ עֲבָדוּ וְתָכֵן לֹא־יִנָּתֵן לָכֶם וְתָכֵן לְבָנִים
תִּתְּנוּ: וְעַתָּה לָכוּ עֲבָדוּ וְתָכֵן לֹא־יִנָּתֵן לָכֶם וְתָכֵן
לְבָנִים תִּתְּנוּ: וְכַעַן אֲזִילוּ פִלְחוּ וְתִבְנֶא לֹא
יִתְיַחַב לָכוֹן וּסְכֹם לְבָנִיא תִתְּנוּ: יט וַיִּרְאוּ
שְׂטָרֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶתֶם בָּרַע לֹאמַר לֹא־תִגְרַעוּ
מִלְּבָנֵיכֶם דְּבִרְיוֹם בְּיוֹמוֹ: וַיִּרְאוּ שְׂטָרֵי בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל אֶתֶם בָּרַע לֹאמַר לֹא־תִגְרַעוּ מִלְּבָנֵיכֶם
דְּבִרְיוֹם בְּיוֹמוֹ: וַחֲזוּ סֹרְכֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל יְתֵהוֹן
בְּבִישׁ לְמִימַר לֹא תִמְנַעְנוּ מִלְּבָנֵיכֶן פִּתְגָם יוֹם
בְּיוֹמָה: כ וַיִּפְגְּעוּ אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן נָצִיכִים
לְקִרְאָתָם בְּצִאתָם מֵאֶת פֶּרְעָה: וַיִּפְגְּעוּ אֶת־
מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן נָצִיכִים לְקִרְאָתָם בְּצִאתָם מֵאֶת
פֶּרְעָה: וַעֲרַעוּ יָת מֹשֶׁה וַיִּת אַהֲרֹן קִימִין
לְקַדְמוֹתָהוֹן בְּמִפְקָהוֹן מִקְדָם פֶּרְעָה: כא וַיֹּאמְרוּ
אֱלֹהִים יֵרָא יְהוָה עֲלֵיכֶם וַיִּשְׁפֹּט אֲשֶׁר
הִבְאִשְׁתֶּם אֶת־רִיחְנוּ בְּעֵינֵי פֶרְעָה וּבְעֵינֵי
עֲבָדָיו לְתַת־חֶרֶב בְּיָדָם לְהַרְגֵנוּ: וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִים
יֵרָא יְהוָה עֲלֵיכֶם וַיִּשְׁפֹּט אֲשֶׁר הִבְאִשְׁתֶּם אֶת־

הַפְטָרָה לַפֶּרֶשֶׁת שְׁמוֹת בִּישְׁעִיה פֶּרֶק כו

כו וְהַבָּאִים יִשְׂרָשׁ יַעֲקֹב יַצִּיץ וּפְרַח יִשְׂרָאֵל וּמֵלֵאוּ גִּיְיִתְבֵּל תְּנוּכָה: ז הַכְּמִכַּת מִכְּחוּ הַכְּחוּ
אִם־פֶּהֶרֶג הִרְגִּי הִרְג: ח בְּסִאסָּאָה בְּשִׁלְחָה תְּרִיבְנָה הִגָּה בְּרוּחוֹ הַקָּשָׁה בְּיוֹם קָדִים: ט לָכֵן בּוֹאֵת
יִכְפָּר עוֹן־יַעֲקֹב וְזֶה כִּלְפָּרֵי הַסֵּר חֲטָאתוֹ בְּשׁוּמוֹ | כִּלְאֲבָנִי מִזְבֵּחַ כְּאֲבִי־גֵר מִנְפָצוֹת לֹא־יִקְמוּ
אֲשֶׁרִים וְחִמְזִים: כ כי עֵיר בְּצוּרָה בְּדָד גִּוָּה מִשְׁלַח וְנַעֲזֹב כְּמַדְבָּר שָׁם יִרְעָה עֵגֹל וְשֵׁם יִרְבֵּץ וְכֻלָּה
סַעֲפִיָּה: יא בִּיבֹשׁ קִצִּירָה תִּשְׁכַּרְנָה גִּשִּׁים בָּאוֹת מֵאִירֹת אוֹתָהּ כִּי לֹא עִם־בִּינֹת הוּא עֲלֵיכֶן
לֹא־יִרְחֲמֻנוּ עֲשֵׂהוּ וַיִּצְרוּ לֹא יִחַנְנוּ: יב וְהִיָּה בְּיוֹם הַהוּא יִחַבֵּט יְהוָה מִשְׁבַּלֹּת הַנֶּהָר עַד־נַחַל מִצְרַיִם
וְאֵתֶם תִּלְקֻטוּ לְאַחַד אֶחָד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: יג וְהִיָּה | בְּיוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוּפָר גָּדוֹל וְכָאוּ הָאֲבָדִים
בְּאַרְצָא אֲשׁוּר וְהַנְּדָחִים בְּאַרְצָא מִצְרַיִם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לַיהוָה בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם: כח « הוּי עֲמִירַת

גאות שפרי אפרים וציון נבל צבי תפארתו אשר על־ראש גיא־שמונים הלומי ייון: ב הנה חזק ואמין לאדני פזם בדר שער קטב פזם מים בבירים שטפים הניח לארץ ביד: ג ברגלים תרמסנה עמרת גאות שכורי אפרים: ד והיתה ציצת נבל צבי תפארתו אשר על־ראש גיא שמונים בבכורה בטרם קיץ אשר יראה הראה אותה בעודה בכפו: ובלענה: ה ביום ההוא יהיה יהוה צבאות לעמרת צבי ולצפירת תפארה לשאר עמו: וולרוח משפט ליושב על־המשפט ולגבורה משיבי מלחמה שערה: ו גם־אלה ביין שגו ובשכר תעו כהן ונביא שגו בשכר נבלעו מן־היין תעו מן־השכר שגו בראה פקו פליליה: ה כי כל־שלחנות מלאו קיא צאה בלי מקום: ב את־מי יורה דעה ואת־מי יבין שמועה גמולי מחלב עתיקי משדים: ב כי צו לצו צו לצו קו לקו קו לקו וזעיר שם וזעיר שם: א כי בלעג שפה ובלשון אחרת ידבר אלהים הזה: ב אשר אמר אליהם זאת המנוחה הניחו לעיף וזאת המרגעה ולא אבוא שמוע: ג והיה להם דבר־יהוה צו לצו צו לצו קו לקו קו לקו וזעיר שם וזעיר שם למען ילכו ובשלו אחור ונשברו ונוקשו ונלכדו: כט ב לכן כה־אמר יהוה אל־בית יעקב אשר פדה את־אברהם לא־עתה יבוש יעקב ולא עתה פגיו יחורו: כ כי בראותו ילדיו מעשה ידי בקרבו יקדישו שמי והקדישו את־קרש יעקב ואת־אלהי ישראל יעריצו: עד כאן לעדות אשכנז, ולמנהג חב"ד

<<< המשך מעמוד 15

החמישי, "והבאתי אתכם אל הארץ גו"¹³, שרומז על הגאולה העתידה, שאז יהיה גלוי אלקות, וכמו שכתב הרמב"ם¹⁴ בבאור הסעם שנתאוו החכמים והנביאים ימות המשיח כו', לפי שאז יקום היעוד "כי מלאה הארץ דעה את ה'"¹⁵ (על דרך "ומלאו פני תבל תנובה"), "כמים לים מכסים", בביאת משיח צדקנו, בקרוב ממש.

ה"א-ל זר אשר בקרבך"¹², שכללות עבודה זו היא בדיקת זריעת הגרעין שאין בו טעם, כי אם מצד קבלת על, "ישרש יעקב" (פנזקר לעיל), אך דוקא על ידי ההתגברות על כל המניעות ועכובים וההעלמות והסתרים, מבלי להתפעל מפל הנסיונות כו', אזי מגיעים ל"ציץ ופרח ישראל", שזהו כללות ענין הגאולה, ולא רק ד' לשונות של גאולה, "והוצאתי" "והצלת" "והצלת" "ולקחתי", אלא גם הלשון

13. וארא 1, ו-ח.

14. הלכות תשובה פרק ט הלכה ב. סוף הלכות מלכים.

15. ישעיה יא, ט.

12. ראה שבת קה, א.

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה							
ו', כ' בטבת	4:38	5:26	5:48	6:50	9:14	11:48	12:18	16:53.8	17:20
ז', כ"א בטבת	4:38	5:26	5:48	6:50	9:14	11:49	12:19	16:54.7	17:21
ח', כ"ב בטבת	4:38	5:26	5:48	6:50	9:14	11:49	12:19	16:55.5	17:22
ט', כ"ג בטבת	4:38	5:26	5:48	6:50	9:14	11:49	12:19	16:56.4	17:23
י', כ"ד בטבת	4:38	5:26	5:48	6:50	9:14	11:50	12:20	16:57.3	17:23
יא', כ"ה בטבת	4:38	5:26	5:48	6:50	9:14	11:50	12:20	16:58.2	17:24
יב', כ"ו בטבת	4:38	5:26	5:48	6:50	9:14	11:51	12:21	16:59.1	17:25
יג', כ"ז בטבת	4:38	5:26	5:48	6:49	9:14	11:51	12:21	17:00.0	17:26

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות

לוח ללימוד הרמב"ם כ' בטבת ה'תשפ"ו – כ"ז בטבת ה'תשפ"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ' בטבת	הל' סנהדרין פרק ז-ט.	הל' אבל פרק ב.	מ"ע רכו. רכז. רל. רלא. מל"ת טו.
ז'	כ"א בטבת	פרק י-יב.	פרק ג.	מל"ת שי. מ"ע רכז. מל"ת טז.
ח'	כ"ב בטבת	פרק יג-טו.	פרק ד.	מל"ת רצד. רצ.
ט'	כ"ג בטבת	פרק טז-יח.	פרק ה.	מל"ת רעט. רעז. ערה. רעח. רעג.
י'	כ"ד בטבת	פרק יט-כא.	פרק ו.	מל"ת רפ. מ"ע קעז. מל"ת רעו. עדר.
יא'	כ"ה בטבת	פרק כב-כד.	פרק ז.	מל"ת שטו. רפא. שטז.
יב'	כ"ו בטבת	פרק כה-כו. הל' עדות. בפרקים אלו.	פרק ח.	מל"ת שיז. מ"ע קעח.
יג'	כ"ז בטבת	פרק כז-ד.	פרק ט.	מ"ע קעט.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
שמות	16:18	17:33	16:33	17:34	16:21	17:32	16:35	17:35
וארא	16:24	17:38	16:39	17:40	16:27	17:38	16:41	17:41

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחייו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**